

PROJEKT

U s t a w a z dnia Prawo atomowe

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.1. Ustawa reguluje:

- 1) działalność w zakresie pokojowego wykorzystywania energii atomowej związanej z rzeczywistym i potencjalnym narażeniem na promieniowanie jonizujące od sztucznych źródeł promieniotwórczych, materiałów jądrowych, urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące, odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego,
- 2) obowiązki jednostek organizacyjnych prowadzących tę działalność,
- 3) organy właściwe w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 4) zasady odpowiedzialności cywilnej za szkody jądrowe.

2. Ustawa określa także kary pieniężne za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu jądrowemu i ochronie radiologicznej oraz tryb ich nakładania..

3. Ustawę stosuje się również do działalności prowadzonej w warunkach zwiększonego, w wyniku działania człowieka, narażenia na naturalne promieniowanie jonizujące.

4. Ustawa ponadto określa zasady monitorowania skażeń promieniotwórczych oraz reguluje działania podejmowane w przypadku zdarzeń radiacyjnych, jak również w przypadku długotrwałego narażenia w następstwie zdarzenia radiacyjnego lub dawnej działalności.

Art.2. Prowadzenie działalności, o której mowa w art. 1 ust. 1 i 3, jest dopuszczalne po zastosowaniu określonych w ustawie i w przepisach wydanych na jej podstawie środków dla zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony życia i zdrowia ludzi, jak również bezpieczeństwa mienia i ochrony środowiska.

Art. 3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) bezpieczeństwo jądrowe - stan osiągniany przez całokształt przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, podejmowanych w celu zapobiegania zdarzeniom radiacyjnym, związanych z działalnością z materiałami jądrowymi oraz ograniczania ich skutków,

- 2) dawka graniczna - wartość dawki promieniowania jonizującego, wyrażona jako dawka skuteczna lub równoważna, dla określonych grup osób, pochodząca od kontrolowanej działalności zawodowej, której poza przypadkami przewidzianymi w ustawie nie wolno przekroczyć,
- 3) dawka pochłonięta – energia pochłonięta przez jednostkową masę materii, uśredniona w tkance lub narządzie,
- 4) dawka równoważna - dawka pochłonięta w tkance lub narządzie wyznaczona z uwzględnieniem rodzaju i jakości promieniowania jonizującego oraz odpowiednich współczynników wagowych promieniowania,
- 5) dawka skuteczna (efektywna) - suma dawek równoważnych pochodzących od zewnętrznego i wewnętrznego narażenia wyznaczona z uwzględnieniem odpowiednich współczynników wagowych narządów lub tkanek, obrazująca narażenie całego ciała,
- 6) działania interwencyjne – działania, które zapobiegają narażeniu lub zmniejszają narażenie ludzi w wyniku zdarzenia radiacyjnego, określone w art. 90 ustawy,
- 7) likwidacja obiektu jądrowego - doprowadzenie obiektu lub urządzenia do stanu nie wymagającego ograniczeń z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w prowadzeniu dowolnej działalności,
- 8) likwidacja składowiska odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego - doprowadzenie terenu, na którym znajduje się składowisko, do stanu nie wymagającego ograniczeń z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w prowadzeniu dowolnej działalności,
- 9) limit użytkowy dawki - wartość przewidywanych dawek indywidualnych, które mogą pochodzić od określonego źródła promieniowania jonizującego, uwzględniane podczas planowania ochrony radiologicznej w celach związanych z optymalizacją,
- 10) materiał jądrowy - materiał zawierający nuklidy rozszczepialne, a w szczególności izotopy uranu, plutonu lub toru w ilości, która nie może być pominięta z punktu widzenia ochrony fizycznej, w tym paliwo jądrowe,
- 11) narażenie – proces, w którym organizm ludzki podlega działaniu promieniowania jonizującego,
- 12) obiekt jądrowy - obiekt lub urządzenie przeznaczone do wytwarzania, stosowania, przetwarzania, przechowywania i składowania materiału jądrowego w ilości umożliwiającej zrealizowanie samopodtrzymującej się reakcji rozszczepienia,
- 13) ochrona fizyczna - całokształt przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, mających na celu skuteczne zabezpieczenie obiektów jądrowych i materiałów jądrowych przed aktami terroru, dywersji, sabotażu lub kradzieży,

- 14) ochrona radiologiczna - zapobieganie narażeniu ludzi i skażeniu środowiska, a w przypadku braku możliwości zapobieżenia takim sytuacjom, ograniczenie ich skutków do poziomu tak niskiego, jak tylko jest to rozsądnie osiągalne, przy uwzględnieniu czynników ekonomicznych, społecznych i zdrowotnych,
- 15) odpady promieniotwórcze – odpady stałe, ciekłe lub gazowe, zawierające substancje promieniotwórcze lub skażone tymi substancjami, zakwalifikowane do kategorii odpadów wymienionych w art. 47 ustawy,
- 16) postępowanie z opadami promieniotwórczymi - wszelkie działania, włącznie z likwidacją obiektów, związane z przetwarzaniem, przemieszczaniem, przechowywaniem lub składowaniem odpadów promieniotwórczych,
- 17) postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym - wszelkie działania włącznie z likwidacją obiektu, związane z przerobem, przemieszczaniem, przechowywaniem lub składowaniem wypalonego paliwa jądrowego,
- 18) poziom interwencyjny - liczbowa wartość dawki skutecznej lub równoważnej albo poziomu zawartości izotopów promieniotwórczych w żywności, wodzie pitnej i paszach, których możliwość przekroczenia oznacza konieczność rozważenia podjęcia określonych działań interwencyjnych,
- 19) program zapewnienia jakości – system działań gwarantujący spełnienie określonych wymagań ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądrowego,
- 20) promieniowanie jonizujące - promieniowanie składające się z cząstek bezpośrednio lub pośrednio jonizujących albo z obu rodzajów tych cząstek lub fal elektromagnetycznych o długości mniejszej niż 100 nanometrów,
- 21) promieniowanie naturalne – promieniowanie jonizujące emitowane ze źródeł pochodzenia naturalnego nie zmienionych przez człowieka oraz promieniowanie kosmiczne,
- 22) przechowalnik wypalonego paliwa – obiekt jądrowy przeznaczony do bezpiecznego, stabilnego i chronionego przechowywania paliwa wypalonego po jego wyładowaniu z reaktora lub basenu przy reaktorze, a przed przekazaniem do przerobu lub składowania w charakterze odpadu promieniotwórczego,
- 23) przechowywanie - magazynowanie odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego z zamiarem ponownego ich wydobycia w celu przetworzenia lub przerobu albo składowania,
- 24) przerób wypalonego paliwa jądrowego - proces lub działanie zmierzające do wydobycia części lub wszystkich izotopów promieniotwórczych z wypalonego paliwa jądrowego w celu ich dalszego wykorzystania,
- 25) przetwarzanie odpadów promieniotwórczych – proces lub działanie zmierzające do minimalizacji objętości odpadów, segregacja odpadów według

- kategorii oraz przygotowanie ich do transportu,
- 26) składowanie - złożenie odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego w obiekcie do tego przeznaczonym bez zamiaru ponownego ich wydobycia,
 - 27) substancja promieniotwórcza - substancja zawierająca jeden lub więcej izotopów promieniotwórczych, o takiej aktywności lub stężeniu promieniotwórczym, które nie mogą być pominięte z punktu widzenia ochrony radiologicznej,
 - 28) wypalone paliwo jądrowe – paliwo jądrowe, które zostało napromienione w rdzeniu reaktora oraz na stałe usunięte z rdzenia,
 - 29) zagrożenie (narażenie potencjalne) - narażenie, które może nastąpić, przy czym prawdopodobieństwo jego wystąpienia i wielkości może być zawczasu oszacowane,
 - 30) zamknięcie składowiska odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego - zaprzestanie dostarczania do składowiska odpadów lub wypalonego paliwa jądrowego, na podstawie decyzji właściwego organu, oraz wykonanie wszelkich prac koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa składowiska,
 - 31) zdarzenie radiacyjne - sytuacja związana z zagrożeniem, wymagająca podjęcia pilnych działań w celu ochrony pracowników lub ludności,
 - 32) źródło promieniotwórcze – substancja promieniotwórcza przygotowana do wykorzystywania jej promieniowania jonizującego,
 - 33) źródło promieniowania jonizującego – źródło promieniotwórcze, urządzenie zawierające takie źródło, urządzenie wytwarzające promieniowanie jonizujące lub urządzenie emitujące substancje promieniotwórcze,
 - 34) jednostka organizacyjna – każdy podmiot prowadzący działalność związaną z narażeniem na promieniowanie jonizujące.

Rozdział 2

Zezwolenia w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej

Art. 4.1. Działalność związana z narażeniem, polegająca na:

- 1) wytwarzaniu, przetwarzaniu, obrocie, przechowywaniu, składowaniu, transporcie lub stosowaniu materiałów jądrowych, źródeł i odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego,
- 2) budowie, rozruchu, próbnej i stałej eksploatacji oraz likwidacji obiektów jądrowych,
- 3) budowie, eksploatacji, zamknięciu i likwidacji składowisk odpadów

- promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego oraz budowie i eksploatacji przechowalników wypalonego paliwa jądrowego,
- 4) produkowaniu, instalowaniu, stosowaniu i obsłudze urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze oraz obrocie tymi urządzeniami,
 - 5) produkowaniu, nabywaniu, uruchamianiu i stosowaniu urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące,
 - 6) uruchamianiu laboratoriów i pracowni, w których mają być stosowane źródła promieniowania jonizującego, w tym pracowni rentgenowskich,
 - 7) zamierzonym dodawaniu substancji promieniotwórczych w procesie produkcyjnym wyrobów powszechnego użytku i artykułów medycznych oraz obrocie tymi wyrobami i artykułami,
 - 8) zamierzonym podawaniu substancji promieniotwórczych ludziom i zwierzętom w celu medycznej lub weterynaryjnej diagnostyki, leczenia lub badań naukowych,

- wymaga zezwolenia albo wpisu do rejestru w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, z zastrzeżeniem art. 6 pkt 1.

2. Zezwolenie może być wydane na czas określony lub na okres wskazany w zezwoleniu.

3. Działalność polegająca na dodawaniu substancji promieniotwórczych do żywności, zabawek, osobistych ozdób lub kosmetyków, jak również przywóz z zagranicy i wywóz za granicę takich wyrobów są zabronione.

4. Zezwolenie w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, zwane dalej „zezwoleniem”, nie zastępuje pozwolenia, zezwolenia lub innej decyzji wymaganej na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 5.1. Wniosek o wydanie zezwolenia na działalność określoną w art.4 ust. 1 lub o dokonanie wpisu do rejestru składa kierownik jednostki organizacyjnej.

2. Zezwolenie wydaje lub dokonuje wpisu do rejestru Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, zwany dalej „Przewodniczącym Agencji”, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Zezwolenie na produkowanie, nabywanie, uruchamianie i stosowanie aparatów rentgenowskich o energii promieniowania do 300 keV dla celów medycznych, wydaje wojewódzki inspektor sanitarny lub wojskowy inspektor sanitarny dla jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej albo dla których jest organem założycielskim.

4. Organ, który wydał zezwolenie może je w każdym czasie uchylić lub zmienić jeżeli jednostka organizacyjna nie spełnia wymagań i warunków bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

5. W decyzji o uchyleniu zezwolenia należy określić sposób zabezpieczenia posiadanych przez jednostkę organizacyjną materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego.

6. Wykorzystywanie odpadów przemysłowych zawierających naturalne izotopy promieniotwórcze w celach gospodarczych następuje na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska.

Art. 6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) przypadki, w których działalność związana ze źródłami promieniowania jonizującego określona w art. 4 ust.1 nie podlega obowiązkowi uzyskania zezwolenia lub wpisu do rejestru oraz przypadki, w których działalność może być prowadzona na podstawie wpisu do rejestru, ustalając graniczne wartości aktywności całkowitej i stężenia promieniotwórczego izotopów promieniotwórczych, jako kryteria zwolnienia z obowiązku uzyskania zezwolenia lub rejestracji,
- 2) dokumenty wymagane przy składaniu wniosku o wydanie zezwolenia lub dokonanie wpisu do rejestru na prowadzenie działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1, konieczne dla potwierdzenia przez wnioskodawcę spełnienia warunków bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych rodzajów działalności i czynności organu wydającego zezwolenie lub dokonującego wpisu do rejestru, w przypadku gdy treść dokumentów jest niewystarczająca dla wykazania, że warunki te zostały spełnione,
- 3) wymagania dotyczące zawartości i kontroli naturalnych izotopów promieniotwórczych w surowcach i materiałach stosowanych w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi i inwentarza żywego, a także w odpadach przemysłowych stosowanych w budownictwie.

Rozdział 3

Bezpieczeństwo jądrowe i ochrona radiologiczna oraz ochrona zdrowia pracowników

Art. 7.1. Za przestrzeganie wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej odpowiedzialny jest kierownik jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność związaną z narażeniem.

2. W jednostkach prowadzących działalność wymagającą zezwolenia istnieje obowiązek opracowania i wdrożenia programu zapewnienia jakości.

3. W jednostce organizacyjnej prowadzącej działalność wymagającą zezwolenia wewnętrzny nadzór nad warunkami bezpieczeństwa jądrowego i

ochrony radiologicznej sprawuje osoba, która posiada uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej.

4. Z wnioskiem o nadanie uprawnień inspektora ochrony radiologicznej może wystąpić zainteresowana osoba lub kierownik jednostki organizacyjnej. Uprawnienia te może uzyskać osoba pełnoletnia, spełniająca wymagania dotyczące stanu zdrowia, wykształcenia i kwalifikacji, zgodnie z warunkami określonymi przez przepisy wydane na podstawie art. 12 ust. 2 i 3.

5. Uprawnienia inspektora ochrony radiologicznej nadaje Prezes Agencji, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Ministra właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, organ właściwy do nadawania uprawnień dla inspektorów ochrony radiologicznej w pracowniach rentgenowskich stosujących aparaty rentgenowskie o energii promieniowania do 300 keV.

7. Koszty uzyskania uprawnień ponosi występujący w wnioskiem o nadanie uprawnień.

Art. 8.1. Kierownik jednostki organizacyjnej przed rozpoczęciem działalności związanej z narażeniem sporządza uzasadnienie, które powinno wykazać, że spodziewane w wyniku tej działalności korzyści naukowe, ekonomiczne, socjalne i inne będą większe niż możliwe, spowodowane przez tę działalność szkody dla zdrowia człowieka i stanu środowiska, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Uzasadnienie, o którym mowa w ust. 1, w przypadku skierowania na badanie lub zabieg z zastosowaniem promieniowania jonizującego, powinno być oparte na przekonaniu lekarza kierującego, że wykonanie tego badania lub zabiegu dostarczy informacji, które przyczynią się do prawidłowego rozpoznania lub wykluczenia choroby, określenia jej przebiegu, do niezbędnej oceny skuteczności leczenia i że korzyści z tego tytułu będą przewyższały możliwe ujemne następstwa dla zdrowia z powodu narażenia na promieniowanie jonizujące.

3. Kierownik jednostki organizacyjnej lub lekarz w przypadku stosowania promieniowania jonizującego w celach medycznych, w razie zaistnienia nowych istotnych okoliczności dotyczących skutków prowadzonej działalności, dokonuje weryfikacji uzasadnienia, uwzględniając te same czynniki, które są wymagane do sporządzenia uzasadnienia.

4. Zabronione jest stosowanie narażeń, które nie mogą być uzasadnione stosownie do czynników określonych w ust. 1 – 3.

Art. 9.1. Kierownik jednostki organizacyjnej zapewnia prowadzenie działalności związanej z narażeniem zgodnie z zasadą optymalizacji, wymagającą, aby - przy rozsądnym uwzględnieniu czynników ekonomicznych i socjalnych - liczba osób narażonych była jak najmniejsza, a otrzymywane

przez te osoby dawki promieniowania były możliwie małe, z zastrzeżeniem ust. 3

2. Stosując zasadę optymalizacji należy uwzględniać limity użytkowe dawek. W przypadku gdy limity użytkowe dawek zostaną ustalone w zezwoleniu każda możliwość ich przekroczenia podlega zgłoszeniu przez kierownika jednostki organizacyjnej organowi, który wydał zezwolenie.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wymogi stosowania promieniowania jonizującego w celach medycznych, zgodnie z zasadą optymalizacji.

Art. 10.1. Pracownik może być zatrudniony w warunkach narażenia po orzeczeniu braku przeciwwskazań do takiego zatrudnienia, wydanym przez lekarza posiadającego odpowiednie kwalifikacje, zwanego dalej „uprawnionym lekarzem”.

2. Kwalifikacje uprawnionego lekarza, tryb wydawania i przechowywania orzeczeń oraz rodzaje i częstotliwość badań stanu zdrowia pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia określają przepisy prawa pracy.

Art. 11.1. Do pracy przy materiale jądrowym, źródle promieniowania jonizującego, odpadach promieniotwórczych lub wypalonym paliwie jądrowym wolno dopuścić pracownika, który ma odpowiednią do stanowiska pracy znajomość przepisów z zakresu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz niezbędne umiejętności.

2. Jednostka organizacyjna obowiązana jest prowadzić wstępne i okresowe szkolenia pracownika, praktykanta, studenta, kobiety w ciąży w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, zgodnie z opracowanym przez siebie programem. Szkoleniem objęci są również pracownicy uczestniczący w transporcie materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, odpadów i wypalonego paliwa jądrowego.

3. Program szkolenia, uwzględniający informacje dotyczące ochrony zdrowia, opracowany przez jednostkę organizacyjną podlega zatwierdzeniu przez organ, który wydał zezwolenie.

Art. 12.1. W jednostce organizacyjnej na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej może być zatrudniona wyłącznie osoba posiadająca uprawnienia nadane przez Prezesa Agencji.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje stanowisk, o których mowa w ust.1, warunki i tryb nadawania przez Prezesa Agencji uprawnień inspektora ochrony radiologicznej oraz uprawnień dla osób, które mogą być zatrudnione na stanowiskach określonych w ust. 1, wymagany zakres szkolenia, warunki jakie muszą spełniać jednostki prze-

prowadzające szkolenie, uwzględniając program i formy organizowania szkoleń, wzór zaświadczenia o uzyskaniu uprawnienia oraz ustali ramowy zakres obowiązków i uprawnień inspektorów.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, zakres oraz zasady szkolenia inspektorów ochrony radiologicznej w pracowniach rentgenowskich stosujących aparaty rentgenowskie o energii promieniowania do 300 keV do celów medycznych, uwzględniając w szczególności wzory zaświadczeń o uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji prowadzenia egzaminów i powoływania komisji egzaminacyjnych oraz szczegółowe programy szkoleń..

Art. 13.1. Suma dawek promieniowania jonizującego dla pracowników oraz ogółu ludności pochodzących od wszystkich prowadzonych działalności łącznie nie może, z zastrzeżeniem art. 19 i art. 20 ust. 2 i 3, przekraczać dawek granicznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 1.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy narażenia związanego ze stosowaniem promieniowania jonizującego w celach medycznych.

Art.14.1. Stosowanie promieniowania jonizującego w celach medycznych obejmuje:

- 1) ekspozycję pacjentów wynikającą z badań lekarskich i leczenia, w tym również z badań wstępnych i okresowych,
- 2) ekspozycję osób poddawanych przesiewowym badaniom radiologicznym,
- 3) ekspozycję zdrowych osób lub pacjentów uczestniczących w eksperymentach medycznych,
- 4) ekspozycję osób w trakcie badań dla celów prawno-medycznych,
- 5) ekspozycję osób, które świadomie i z własnej woli udzielają pomocy i opiekują się pacjentami.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, warunki bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego w celach medycznych, o których mowa w ust.1 oraz sposób wykonywania kontroli wewnętrznej nad przestrzeganiem tych warunków, uwzględniając w szczególności uzasadnienie, o którym mowa w art. 8 ust. 2, zasadę optymalizacji, o której mowa w art.9, limity użytkowe dawek dla osób, o których mowa w ust. 1 pkt 5, szczególne zasady dotyczące ekspozycji na promieniowanie jonizujące w celach medycznych w związku z badaniami i zabiegami przeprowadzanymi na dzieciach, kobietach w ciąży i matkach karmiących, a także zapobieganie nieszczęśliwym wypadkom, wymagania dla systemu zapewnienia i kontroli jakości w rentgenodiagnostyce, medycynie nuklearnej i radioterapii.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania stworzy warunki umożliwiające ustawiczne kształcenie specjalistyczne w zakresie zawodów medycznych i innych mające na celu zapewnienie wysokich kwalifikacji osób stosujących promieniowanie jonizujące w celach medycznych.

Art. 15.1. Dawki graniczne obejmują sumę dawek pochodzących od narażenia zewnętrznego i wewnętrznego.

2. Dawki graniczne nie obejmują narażenia na promieniowanie naturalne, jeżeli narażenie to nie zostało zwiększone w wyniku działalności człowieka, w szczególności nie obejmują narażenia pochodzącego od radonu w budynkach mieszkalnych, od naturalnych nuklidów promieniotwórczych wchodzących w skład ciała ludzkiego, od promieniowania kosmicznego na poziomie ziemi, jak również narażenia nad powierzchnią ziemi od nuklidów promieniotwórczych znajdujących się w nieznaruszonej skorupie ziemskiej.

Art. 16.1. W sytuacji narażenia na skutek przypadku, nie obejmującego narażenia wyjątkowego, o którym mowa w art. 20 ust.1, ocenie podlegają dawki promieniowania jonizującego otrzymane przez narażoną osobę.

2. Oceny narażenia, o którym mowa w ust.1 dokonuje kierownik jednostki, na terenie której nastąpiło narażenie lub Prezes Agencji, jeżeli ustalenie takiej jednostki nie jest możliwe.

Art. 17.1. W zależności od zagrożenia pracowników w jednostkach organizacyjnych prowadzących działalność związaną ze źródłami promieniowania jonizującego, w celu dostosowania sposobu oceny tego zagrożenia do jego spodziewanego poziomu, wprowadza się dwie kategorie pracowników:

- 1) kategorię A obejmującą pracowników, którzy mogą być narażeni na dawkę skuteczną przekraczającą 6 mSv w ciągu roku lub na dawkę równoważną przekraczającą jedną trzecią wartości dawek granicznych dla soczewek oczu, skóry i kończyn określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 1,
- 2) kategorię B obejmującą narażonych pracowników, którzy nie zostali zaliczeni do kategorii A.

2. Ocena narażenia pracowników prowadzona jest przy pomocy kontrolnych pomiarów dawek indywidualnych oraz pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy.

3. Pracownicy kategorii A podlegają ocenie narażenia prowadzonej przy pomocy systematycznych pomiarów dawek indywidualnych. W przypadkach, gdy pracownicy kategorii A mogą być narażeni na skażenie we-

wewnętrzne mające wpływ na poziom dawki skutecznej tej kategorii pracowników, podlegają również pomiarom skażeń wewnętrznych.

4. Ocena narażenia pracowników kategorii B prowadzona jest na podstawie pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy, w sposób pozwalający stwierdzić prawidłowość zaliczenia pracowników do tej kategorii. Zezwolenie może zawierać warunek prowadzenia oceny narażenia pracowników kategorii B wykonujących prace określone w tym zezwoleniu, na podstawie pomiarów dawek indywidualnych.

5. W przypadku, gdy pomiar dawki indywidualnej jest niemożliwy lub niewystarczający, ocena dawki indywidualnej otrzymanej przez pracownika kategorii A może być dokonana na podstawie wyników pomiarów dawek indywidualnych przeprowadzonych dla innych narażonych pracowników tej kategorii, albo na podstawie wyników pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy.

6. Zaliczenie pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia do kategorii A lub B przeprowadza kierownik jednostki organizacyjnej, w zależności od przewidywanego poziomu narażenia tych pracowników.

7. Ze względu na zdolność do wykonywania pracy w grupie pracowników kategorii A ustala się następującą klasyfikację medyczną: zdolny, zdolny pod pewnymi warunkami, niezdolny.

8. Pracownik nie może być zatrudniony na określonym stanowisku w kategorii A jeżeli uprawniony lekarz wydał orzeczenie, że jest on niezdolny do wykonywania takiej pracy.

Art. 18.1. W celu dostosowania działań i środków ochrony radiologicznej pracowników do wielkości i rodzajów zagrożeń w przypadku wystąpienia możliwości przekroczenia w ciągu roku wartości dawek granicznych dla ogółu ludności, określonych w przepisach wydanych na podstawie art.25 pkt 1, wprowadza się podział lokalizacji miejsc pracy na:

- 1) tereny kontrolowane, do których dostęp mają wyłącznie osoby odpowiednio przeszkolone i na których prowadzone są pomiary dawek indywidualnych oraz pomiary dozymetryczne w środowisku pracy,
- 2) tereny nadzorowane, nie zaliczone do terenów kontrolowanych, na których prowadzone są jedynie pomiary dozymetryczne w środowisku pracy.

2. Za wypełnienie wymagań, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 2 dla terenów kontrolowanych i nadzorowanych, odpowiedzialny jest kierownik jednostki organizacyjnej.

Art. 19.1. W szczególnych okolicznościach, z wyłączeniem zdarzeń radiacyjnych, pracownicy kategorii A za ich zgodą i za zgodą Prezesa Agencji, mogą otrzymać dawki przekraczające wartości dawek granicznych, jeśli jest to konieczne dla wykonania określonego zadania.

2. Niedopuszczalne jest narażenie, o którym mowa w ust. 1, praktykantów, studentów, kobiet w ciąży oraz kobiet karmiących piersią, jeżeli w wyniku narażenia jest prawdopodobne powstanie skażeń promieniotwórczych ciała.

3. Kierownik jednostki organizacyjnej obowiązany jest uzasadnić narażenia, o którym mowa w ust. 1, i z wyprzedzeniem szczegółowo je przedyskutować z zainteresowanymi pracownikami-ochotnikami lub ich przedstawicielami oraz z uprawnionym lekarzem i inspektorem ochrony radiologicznej, a także poinformować tych pracowników o zagrożeniach i środkach ostrożności związanych z przewidywaną sytuacją.

4. W sprawach określonych w ust.1 i 3 postępowanie wymaga formy pisemnej.

5. Otrzymane przez pracownika dawki, o których mowa w ust. 1, są oddzielnie rejestrowane w dokumentacji, określonej w art.30 ust.1 i 2. Otrzymanie tych dawek nie może powodować odsunięcia pracownika od normalnych zajęć lub przesunięcia go na inne stanowisko bez jego zgody, z zastrzeżeniem art. 31.

Art. 20.1. Osoba uczestnicząca w usuwaniu skutków zdarzenia radiacyjnego oraz w działaniach interwencyjnych prowadzonych w sytuacjach zdarzeń radiacyjnych (narażenie wyjątkowe) nie może otrzymać w czasie trwania tych działań dawki przekraczającej wartość rocznej skutecznej dawki granicznej dla osób zatrudnionych w warunkach narażenia, z wyjątkiem przypadków wymienionych w ust.2 i 3 .

2.Osoba uczestnicząca w działaniach mających na celu:

- 1) zapobieżenie poważnej utracie zdrowia,
- 2) uniknięcie dużego napromieniowania znacznej liczby osób,
- 3) zapobieżenie katastrofie na dużą skalę

- nie może otrzymać dawki skutecznej przekraczającej wartość 100 mSv.

3. Osoba uczestnicząca w ratowaniu życia ludzkiego nie może otrzymać dawki skutecznej przekraczającej wartość 500 mSv.

4. Osobami podejmującymi działania, o których mowa w ust. 2 i 3, mogą być wyłącznie ochotnicy, którzy przed podjęciem działań interwencyjnych zostali poinformowani o związanym z ich działaniem ryzyku dla zdrowia, a następnie dobrowolnie podjęli decyzję o udziale w tych działaniach. Rezygnacja z udziału w tych działaniach nie może stanowić podstawy do rozwiązania stosunku pracy .

5. Podczas działań, o których mowa w ust. 2 i 3, podejmuje się wszelkie środki w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony oraz oceny i udokumentowania dawek otrzymywanych przez osoby biorące udział w tych działaniach. Po zakończeniu tych działań osoby te są informowane o otrzymanych dawkach i wynikającym z tego ryzyku dla zdrowia.

6. Osoby, które otrzymały dawki określone w ust.1 i 2 nie mogą być odsunięte od dalszej pracy zawodowej w warunkach narażenia bez ich zgody, z zastrzeżeniem art. 31.

7. Przed przystąpieniem do dalszej pracy zawodowej w warunkach narażenia osoby, które otrzymały dawki, o których mowa w ust.3 kierownik jednostki organizacyjnej kieruje na badania lekarskie przez uprawnionego lekarza.

Art. 21.1. Kierownik jednostki organizacyjnej obowiązany jest prowadzić ewidencję dawek indywidualnych otrzymywanych przez pracowników zaliczonych do kategorii A, na podstawie wyników pomiarów i ocen, o których mowa w ust.2.

2. Pomiarów dawek indywidualnych oraz oceny dawek od narażenia wewnętrznego są dokonywane przez podmioty posiadające akredytację otrzymaną zgodnie z odrębnymi przepisami.

3. Centralny rejestr dawek, o których mowa w ust.1 i 2, prowadzi Prezes Agencji, na podstawie wyników pomiarów otrzymywanych od podmiotów wykonujących te pomiary.

Art. 22. Przed zatrudnieniem pracownika w warunkach narażenia kierownik jednostki organizacyjnej jest obowiązany uzyskać z centralnego rejestru dawek informację o dawkach dotychczas otrzymanych przez tego pracownika.

Art. 23.1. Działalność zawodowa, przy której obecność promieniowania naturalnego prowadzi do wzrostu narażenia pracowników lub osób postronnych, istotnego z punktu widzenia ochrony radiologicznej, wymaga oceny tego narażenia.

2. Ocena narażenia dokonywana jest na podstawie pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy.

3. Do działalności, o której mowa w ust.1 zalicza się w szczególności działalność związaną z wykonywaniem prac:

- 1) w uzdrowiskach, kopalniach, jaskiniach i innych miejscach pod powierzchnią ziemi,
- 2) w transporcie lotniczym, z wyłączeniem prac wykonywanych przez personel naziemny.

4. Kierownik jednostki organizacyjnej określa sposób dokonywania oceny narażenia i tryb postępowania dla zmniejszenia tego narażenia, uwzględniając specyfikę pracy osoby narażonej.

Art. 24. Narażenie ogółu ludności w wyniku stosowania promieniowania jonizującego podlega regularnej ocenie przez Prezesa Agencji i jest przedstawiane w sprawozdaniu, o którym mowa w art. 110 pkt 11.

Art. 25. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

1) dawki graniczne promieniowania jonizującego i wskaźniki pozwalające na wyznaczenie tych dawek, stosowane przy ocenie narażenia oraz sposób i częstotliwość dokonywania oceny narażenia pracowników i ogółu ludności, uwzględniając - przy ustalaniu dawek granicznych dla pracowników - dawki dla praktykantów, studentów, kobiet w ciąży i kobiet karmiących piersią,

2) podstawowe wymagania dla terenów kontrolowanych i nadzorowanych, w tym sposób oznakowania, warunki dostępu i opuszczania tych terenów dla pracowników i innych osób oraz warunki jakie muszą być spełnione dla wykonywania pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy na tych terenach, w szczególności odnośnie zakresu programu pomiarów, kryteriów doboru osób wykonujących pomiary.

Art. 26. Kierownik jednostki organizacyjnej zatrudniającej pracowników w warunkach narażenia jest obowiązany zapewnić:

- 1) pracownikom opiekę medyczną, niezbędne środki ochrony indywidualnej i sprzęt dozymetryczny, stosownie do warunków narażenia,
- 2) prowadzenie pomiarów dawek indywidualnych albo pomiarów dozymetrycznych w środowisku pracy, zgodnie z art. 17 ust. 3 i 4 oraz ewidencjonowanie danych w tym zakresie.

Art. 27.1. Przyrządy dozymetryczne stosowane w ochronie przed promieniowaniem jonizującym dla celów kontroli i oceny narażenia, nie podlegające obowiązkowi kontroli metrologicznej określonej w przepisach o miarach, powinny posiadać świadectwo wzorcowania.

2. Świadectwo wzorcowania, o którym mowa w ust.1 wydaje laboratorium pomiarowe posiadające akredytację otrzymaną zgodnie z odrębnymi przepisami.

Art. 28. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dotyczące:

- 1) ewidencji dawek indywidualnych, uwzględniając narażenia w szczególnych okolicznościach i w zdarzeniach radiacyjnych, wyniki pomiarów dozymetrycznych, okres przechowania wyników pomiarów jak i organizację ich gromadzenia, przekazywania i udostępniania,

- 2) sprzętu dozymetrycznego, uwzględniając wymagania techniczne przy stosowaniu sprzętu w sytuacjach normalnych i zdarzeń radiacyjnych.

Art. 29.1. Kierownik jednostki organizacyjnej jest obowiązany zapewnić pracownikom zatrudnionym przez innego pracodawcę (pracodawca zewnętrzny) lub pracownikom samodzielnym prowadzącym dowolną działalność na terenie kontrolowanym, zwanym dalej „pracownikami zewnętrznymi”, ochronę równoważną ochronie, jaką zapewnia pracownikom zatrudnionym w jednostce organizacyjnej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej zatrudniającej pracowników zewnętrznych świadczących usługi na terenie kontrolowanym po ukończeniu przez nich pracy wydaje dokument, w którym zawarte są następujące dane:

- 1) rodzaj wykonywanej pracy i okres jej trwania,
- 2) ocena dawki wyrażona w wielkościach stosowanych do dawek granicznych, odpowiednio dla narażenia całego ciała, narażenia niejednorodnego i narażenia wewnętrznego.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe obowiązki kierownika jednostki organizacyjnej, pracodawcy zewnętrznego i pracownika zewnętrznego w zakresie ochrony przed promieniowaniem jonizującym pracowników zewnętrznych, narażonych podczas pracy na terenie kontrolowanym, uwzględniając sposoby ochrony stosowane w stosunku do pracowników jednostki organizacyjnej.

Art. 30.1. Za nadzór medyczny nad pracownikami kategorii A odpowiedzialny jest kierownik jednostki organizacyjnej oraz uprawniony lekarz, któremu zapewnia się dostęp do informacji niezbędnych do wydania orzeczenia o zdolności tych pracowników do wykonywania określonej pracy łącznie z informacją o warunkach środowiskowych w miejscu pracy.

2. Nadzór medyczny, o którym mowa w ust.1 obejmuje wstępne badania lekarskie pracownika przed jego zatrudnieniem, dla określenia czy pracownik może być zatrudniony w kategorii A oraz okresowe badania lekarskie, przeprowadzane co najmniej raz w roku, które pozwalają stwierdzić, czy pracownik może nadal wykonywać swoje obowiązki. Rodzaj badań okresowych i ich częstotliwość ustala uprawniony lekarz, w zależności od rodzaju pracy jaką wykonuje pracownik i od stanu jego zdrowia.

3. Dla każdego pracownika kategorii A prowadzony jest rejestr wyników pomiarów dawek indywidualnych, przechowywany zgodnie z zasadami określonymi w ust. 4.

4. Dla każdego pracownika kategorii A uprawniony lekarz zakłada dokumentację medyczną, prowadzoną i aktualizowaną przez cały okres zatrudnienia z takim zaszeregowaniem. Dokumentacja jest przechowywana do

czasu osiągnięcia przez pracownika wieku 75 lat, jednak nie krócej niż przez 30 lat od czasu zakończenia przez niego pracy w warunkach narażenia.

5. Dokumentacja medyczna obejmuje informację o rodzaju wykonywanej pracy, wynikach badań lekarskich przeprowadzonych przed podjęciem zatrudnienia w kategorii A i o wynikach badań okresowych oraz rejestr dawek, o których mowa w art. 21 ust.1 i 2.

6. Po ustaniu zatrudnienia w warunkach narażenia, uprawniony lekarz może zalecić kontynuację nadzoru medycznego, jeśli uzna to za konieczne dla ochrony zdrowia pracownika.

Art. 31.1. W przypadku stwierdzonego przekroczenia którejkolwiek z dawek granicznych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art.25 pkt 1, kierownik jednostki organizacyjnej jest obowiązany skierować pracownika na badania lekarskie.

2. Dalsza praca w warunkach narażenia wymaga zgody uprawnionego lekarza.

Art. 32. Od decyzji, o których mowa w art. 17 ust. 8 oraz w art. 31 ust. 2 pracownikowi służy odwołanie do sądu pracy.

Art. 33.1. Działalność prowadzona w celu zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej kraju przy stosowaniu promieniowania jonizującego w warunkach normalnych i w sytuacji zdarzeń radiacyjnych może być dofinansowywana z budżetu państwa w formie dotacji celowej, zwanej dalej „dotacją”.

2. Dotacja może być przeznaczona na dofinansowanie następujących rodzajów działalności:

- 1) eksploatacja i likwidacja badawczych reaktorów jądrowych,
- 3) eksploatacja urządzeń radiacyjnych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, wykorzystywanych na potrzeby służby zdrowia,
- 4) działanie służb ochrony radiologicznej, bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej zapewniających bezpieczeństwo ośrodka jądrowego w Otwocku-Świerku,
- 5) wykonywanie ocen oddziaływania obiektów jądrowych i radiacyjnych na środowisko i zdrowie ludzi oraz badań i analiz niezbędnych do sporządzenia tych ocen, a także prace kontrolno-rozpoznawcze, będące następstwem nieprawidłowości zgłaszanych przez służby graniczne i ratownicze,
- 6) działania mające na celu likwidację skutków zdarzeń radiacyjnych w eksploatacji obiektów jądrowych i w zakładach stosujących źródła promieniowania jonizującego,
- 7) wykonywanie pomiarów mocy dawki promieniowania jonizującego i skażeń promieniotwórczych kraju (w tym w zakładach stosujących źródła

promieniowania jonizującego) oraz wzorcowanie przyrządów dozymetrycznych,

- 8) tworzenie i wykorzystywanie modeli obliczeniowych do oceny sytuacji radiacyjnych niezbędnych do podjęcia odpowiednich działań interwencyjnych w kraju na wypadek nadzwyczajnych zagrożeń,
- 9) inwestycje służące realizacji działalności, o której mowa w pkt. 1-7.

3. Dotacji udziela Prezes Agencji w granicach kwot przewidzianych na ten cel w ustawie budżetowej, na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej.

4. Dotacje może uzyskać jednostka organizacyjna prowadząca działalność, o której mowa w ust. 2, na zlecenie Prezesa Agencji.

5. Wysokość dotacji nie może przekroczyć kosztów poniesionych w związku z prowadzoną działalnością, pomniejszonych o dochody uzyskane z tej działalności i nie może być większa niż 85% kosztów prowadzonej działalności.

6. Dotacja nie wykorzystana lub wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem podlega zwrotowi.

7. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przekazywania, rozliczania dotacji oraz zwrotu dotacji, z uwzględnieniem wzoru wniosku i niezbędnych załączników oraz sposobu dokumentowania realizacji zadania i wydania dotacji.

Rozdział 4 Obiekty jądrowe

Art. 34.1. Do obiektów jądrowych należą w szczególności:

- 1) elektrownie, ciepłownice i ciepłownie jądrowe z energetycznymi reaktorami jądrowymi,
 - 2) badawcze, doświadczalne i inne reaktory jądrowe,
 - 3) obiekty przeznaczone do wytwarzania, przetwarzania, przechowywania i składowania materiałów jądrowych i paliwa jądrowego,
- od rozpoczęcia budowy do zakończenia ich likwidacji.

2. Obiekty jądrowe podlegają ochronie fizycznej.

Art. 35.1. Obowiązek spełnienia wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz ochrony fizycznej obiektu jądrowego w okresie ustalania lokalizacji, projektowania, budowy, rozruchu i próbnej eksploatacji spoczywa na inwestorze, a w okresie stałej eksploatacji lub likwidacji obiektu - na jednostce eksploatującej.

2. Niezależnie od obowiązków inwestora, obowiązek spełnienia wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej spoczywa na innych uczestnikach procesu inwestycyjnego, odpowiednio do zakresu ich zadań.

3. W okresie realizacji oraz rozruchu i eksploatacji obiektu jądrowego należy stosować rozwiązania techniczne i organizacyjne, jakie w świetle osiągnięć nauki i techniki są niezbędne do tego, aby we wszystkich etapach eksploatacji narażenie osób przebywających w obiekcie lub innych osób i środowiska było możliwie jak najmniejsze przy rozsądnym uwzględnieniu czynników ekonomicznych i społecznych i nie przekraczało dawek granicznych ustalonych w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 1.

Art. 36. Organ właściwy, zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym, do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu przeznaczzonego pod budowę obiektu jądrowego wydaje stosowną decyzję po uzgodnieniu z Prezesem Agencji w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz ochrony fizycznej.

Art. 37. Zezwolenie na budowę, rozruch i próbną eksploatację obiektu jądrowego wydaje Prezes Agencji, na wniosek inwestora, a zezwolenie na stałą eksploatację i likwidację, na wniosek jednostki eksploatującej. Zezwolenie jest warunkiem uzyskania pozwolenia na budowę, użytkowanie i rozbórkę obiektu jądrowego, zgodnie z przepisami prawa budowlanego.

Art. 38.1. Wokół obiektu jądrowego wojewoda tworzy obszar ograniczonego użytkowania, zgodnie z przepisami o ochronie środowiska.

2. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady tworzenia obszaru ograniczonego użytkowania wokół obiektu jądrowego ze wskazaniem ograniczeń w jego użytkowaniu, uwzględniając w szczególności charakterystykę i warunki lokalizacji obiektu jądrowego, możliwe sytuacje awaryjne oraz rozkład dawek promieniowania jonizującego dla różnych odległości od obiektu.

3. Do naprawienia szkód powstałych w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania stosuje się przepisy o ochronie środowiska.

Art. 39. Prezes Agencji wydaje nakaz zmniejszenia mocy lub wyłączenia obiektu jądrowego z eksploatacji, jeżeli z jego oceny wynika, że dalsza eksploatacja takiego obiektu zagraża bezpieczeństwu jądrowemu. Ponownie zwiększenie mocy lub uruchomienie obiektu jądrowego wymaga zgody Prezesa Agencji.

Rozdział 5 Materiały jądrowe

Art. 40.1. Kierownik jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność związaną z materiałami jądrowymi jest obowiązany prowadzić ich ewidencję oraz zapewnić ich ochronę fizyczną.

2. Na system ewidencji materiałów jądrowych składają się:

- 1) wewnątrzzakładowe ewidencje, systemy rachunkowości materiałowej i kontrole materiałów jądrowych, które są prowadzone w jednostkach organizacyjnych prowadzących działalność związaną z materiałami jądrowymi,
- 2) centralna ewidencja oparta na strukturze obszarów ewidencji materiałów jądrowych, zwanych dalej „rejonami bilansu materiałowego”.

3. Centralną ewidencję materiałów jądrowych prowadzi Prezes Agencji we współpracy z właściwymi organizacjami międzynarodowymi.

Art. 41.1. Materiały jądrowe w czasie ich wytwarzania, przetwarzania, przechowywania, stosowania, transportu i składowania oraz obrotu nimi podlegają ochronie fizycznej.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność związaną z materiałami jądrowymi opracowuje system ochrony fizycznej, który po zatwierdzeniu przez Prezesa Agencji jest uzgadniany z właściwym terytorialnie komendantem wojewódzkim Policji.

3. Okresową kontrolę systemu, o którym mowa w ust.2, przeprowadza Prezes Agencji.

Art. 42. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) materiały jądrowe podlegające ewidencji, zasady prowadzenia rejonu bilansu materiałowego oraz szczegółowe zasady prowadzenia wewnątrzzakładowych i centralnej ewidencji materiałów jądrowych, z uwzględnieniem rodzaju dokumentów oraz częstotliwości przeprowadzania kontroli,
- 2) szczegółowe rodzaje przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych w zakresie ochrony fizycznej materiałów jądrowych, ustalając kategorie materiałów jądrowych i poziom ochrony fizycznej dla każdej kategorii.

Rozdział 6

Źródła promieniowania jonizującego

Art. 43. 1. Źródła promieniowania jonizującego podlegają kontroli, a źródła promieniotwórcze podlegają kontroli i ewidencji.

2. Obowiązek prowadzenia kontroli źródeł promieniowania jonizującego oraz ewidencji stanu i ruchu źródeł promieniotwórczych spoczywa na kierowniku jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność związaną z tymi źródłami.

Art. 44. Urządzenia zawierające źródła promieniotwórcze lub wytwarzające promieniowanie jonizujące, przed wprowadzeniem ich do eksploatacji podlegają kontroli w zakresie ochrony radiologicznej. Kontrolę dokonuje jednostka organizacyjna, która ma zezwolenie na instalowanie lub obrót tymi urządzeniami. Kontrola ta nie obejmuje urządzeń, które mogą być stosowane w działalności nie wymagającej zezwolenia.

Art. 45. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady bezpiecznej pracy ze źródłami promieniowania jonizującego, uwzględniając:

- 1) wymagania techniczne i ochrony radiologicznej dla pracowni stosujących źródła promieniotwórcze lub urządzenia zawierające takie źródła oraz wymagania dla urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące i pracowni stosujących takie urządzenia,
- 2) zasady pracy ze źródłami promieniotwórczymi, urządzeniami zawierającymi takie źródła oraz urządzeniami wytwarzającymi promieniowanie jonizujące, stosowanymi poza pracowniami, o których mowa w pkt 1,
- 3) zasady i tryb przeprowadzania kontroli i ewidencji, o których mowa w art. 43 ust. 1, w tym ustali wzór karty ewidencyjnej do prowadzenia ewidencji źródeł promieniotwórczych.

Art. 46. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady bezpiecznej pracy z aparatami rentgenowskimi o energii promieniowania do 300 keV stosowanymi do celów medycznych, uwzględniając:

- 1) wymagania techniczne i ochrony radiologicznej dla takich aparatów i pracowników je stosujących,
- 2) możliwości udzielania odstępstw od tych wymagań,
- 3) zasady i tryb przeprowadzania kontroli takich aparatów.

Rozdział 7

Odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe

Art. 47.1. Odpady promieniotwórcze kwalifikowane są ze względu na poziom aktywności lub moc dawki na powierzchni do kategorii odpadów: niskoaktywnych, średnioaktywnych i wysokoaktywnych. Kategorie mogą być podzielone na podkategorie ze względu na okres połowicznego rozpadu zawartych w nich izotopów promieniotwórczych lub wydzielaną moc cieplną.

2. Wycofane z użytkowania (zużyte) zamknięte źródła promieniotwórcze tworzą dodatkową kategorię odpadów promieniotwórczych.

3. Zużyte zamknięte źródła promieniotwórcze kwalifikowane są ze względu na poziom aktywności do podkategorii: zużytych zamkniętych źródeł niskoaktywnych, średnioaktywnych i wysokoaktywnych.

Art. 48.1. Kwalifikowania odpadów promieniotwórczych dokonuje jednostka organizacyjna, na terenie której znajdują się odpady.

2. Kwalifikowania odpadów promieniotwórczych może dokonać Prezes Agencji w przypadku:

- 1) rozbieżności w kwalifikowaniu przez jednostkę organizacyjną, w której znajdują się odpady i jednostkę organizacyjną przyjmującą odpady,
- 2) stwierdzenia nieprawidłowości w kwalifikowaniu przez jednostkę organizacyjną, w której odpady się znajdują.

Art. 49.1. Jednostka organizacyjna, w której znajdują się odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe obowiązana jest prowadzić ich ewidencję. Ewidencjonowanie dokonuje się w każdym z rodzajów działań w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi lub wypalonym paliwem jądrowym.

2. Odpady promieniotwórcze zawierające materiał jądrowy i wypalone paliwo jądrowe podlegają ochronie fizycznej.

Art. 50. Odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe należy przechowywać w warunkach umożliwiających ich segregację oraz w sposób zapewniający ochronę ludzi i środowiska.

Art. 51. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób kwalifikowania odpadów promieniotwórczych do kategorii i podkategorii, uwzględniając kryteria, o których mowa w art.47 ust. 1,
- 2) szczegółowy sposób prowadzenia ewidencji i kontroli odpadów promieniotwórczych oraz wzór karty ewidencyjnej, uwzględniając sposób pro-

- wadzenia wspólnej ewidencji dla różnych działań w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi oraz rodzaje czynności kontrolnych,
- 3) szczegółowe warunki przechowywania odpadów promieniotwórczych lub wypalonego paliwa jądrowego oraz wymogi, jakim muszą odpowiadać obiekty, pomieszczenia i opakowania do przechowywania poszczególnych kategorii odpadów promieniotwórczych z uwzględnieniem stanu skupienia i innych właściwości fizyko-chemicznych tych odpadów i wymogi jakim muszą odpowiadać przechowalniki wypalonego paliwa jądrowego.

Art. 52.1. Odpady promieniotwórcze ciekłe lub gazowe, powstałe w wyniku działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1, mogą być odprowadzane do środowiska, o ile po rozcieńczeniu w środowisku ich stężenie promieniotwórcze może być pominięte z punktu widzenia ochrony radiologicznej. Sposób odprowadzania odpadów i ich aktywność określa się w zezwoleniu.

2. Odpady promieniotwórcze, które zostały przetworzone lub nie wymagają przetwarzania oraz wypalone paliwo jądrowe, które nie będzie przetwarzane – są składowane w składowiskach.

3. Wypalone paliwo jądrowe przeznaczone do składowania traktuje się jak odpady wysokoaktywne.

4. Odpady promieniotwórcze można składować wyłącznie w stanie stałym w opakowaniach zapewniających bezpieczeństwo ludzi i środowiska pod względem ochrony radiologicznej z zapewnieniem odprowadzania ciepła i zapobieżeniem powstaniu masy krytycznej oraz z zapewnieniem stałej kontroli tych czynników w okresie składowania oraz po zamknięciu składowiska.

Art. 53.1. Składowiska odpadów promieniotwórczych mogą być powierzchniowe lub głębokie.

2. Składowisko odpadów promieniotwórczych może być uznane, w drodze decyzji Prezesa Agencji, za Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych.

Art. 54. Organ właściwy, zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym, do wydania decyzji w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu przeznaczonego pod budowę składowiska, wydaje tę decyzję po uzyskaniu pozytywnej opinii Prezesa Agencji w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz ochrony fizycznej.

Art. 55. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kategorie i podkategorie odpadów promieniotwórczych, jakie mogą być składowane w poszczególnych rodzajach składowisk, z uwzględnieniem sta-

- nu skupienia oraz właściwości fizyko-chemicznych odpadów przeznaczonych do składowania,
- 2) szczegółowe wymagania jakim powinny odpowiadać poszczególne rodzaje składowisk, dotyczące lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, uwzględniając zjawiska przyrodnicze i uwarunkowania geologiczne oraz systemy kontroli,
 - 3) warunki jakie powinno spełniać składowisko, aby mogło być uznane za Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych, z uwzględnieniem rodzajów składowisk, kategorii i czasu przyjmowania odpadów do składowiska,
 - 4) szczegółowe wymagania w zakresie przygotowania odpadów promieniotwórczych do składowania, uwzględniając rodzaje opakowań, w jakich umieszczane są one do składowania.

Art. 56.1. Działalność w zakresie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym prowadzona jest przez przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, o którym mowa w rozdziale 14.

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, z wyłączeniem działalności polegającej na składowaniu odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego oraz ich transporcie do składowiska, może być prowadzona przez inną jednostkę organizacyjną, jeśli spełnia ona wymagania dotyczące bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej i uzyska zezwolenie. W szczególności jednostka organizacyjna, u której powstały odpady promieniotwórcze lub wypalone paliwo jądrowe może je przetwarzać i przechowywać przez czas określony w zezwoleniu.

Art. 57.1. Gminie, na terenie której znajduje się Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych przysługuje coroczna opłata z budżetu państwa:

- 1) w okresie eksploatacji składowiska - w wysokości 400 % dochodów z tytułu podatku od nieruchomości znajdujących się na terenie gminy uzyskanych w roku poprzednim, powiększonych w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych, ustalanego w trybie określonym w przepisach o podatkach i opłatach lokalnych,
- 2) po podjęciu decyzji o zamknięciu składowiska - w wysokości 50% opłaty, o której mowa w pkt 1 przez okres odpowiadający okresowi eksploatacji składowiska.

2. Opłata, o której mowa w ust. 1, jest przekazywana gminie z budżetu ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa w równych ratach kwartalnych, w terminie do 14 dni po upływie ostatniego miesiąca kwartału.

3. Rata kwartalna nie przysługuje gminie, jeżeli w następstwie decyzji organów gminy nie było możliwe w danym kwartale przyjmowanie odpadów promieniotwórczych do składowiska.

Rozdział 8

Transport oraz przewóz materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego oraz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego

Art. 58. Materiały jądrowe należy przygotowywać do transportu i transportować w sposób uniemożliwiający wystąpienie samopodtrzymującej się reakcji rozszczepienia i z zachowaniem zasad ochrony fizycznej.

Art. 59. Przygotowując do transportu i w transporcie materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego należy uwzględnić zagrożenia, jakie mogą stwarzać ich właściwości fizyczne i chemiczne, a także spełnić wymagania i warunki obowiązujące w transporcie materiałów niebezpiecznych, określone w odrębnych przepisach.

Art. 60. Narazenie osób uczestniczących w transporcie, w tym również dokonujących załadunku i wyładunku przewożonych materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego, podlega kontroli a otrzymane przez te osoby dawki promieniowania nie mogą przekraczać dawek granicznych, określonych dla pracowników w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 1.

Art. 61 ust. 1. Wymagania i warunki transportu na terenie jednostek organizacyjnych, które wytwarzają, stosują i składują materiały jądrowe, źródła promieniowania jonizującego i odpady promieniotwórcze oraz wypalone paliwo jądrowe określa Prezes Agencji w zezwoleniu.

2. Warunki bezpiecznego transportu materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego i odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego w ruchu krajowym i międzynarodowym określają przepisy odrębne dotyczące transportu materiałów promieniotwórczych właściwe dla danego środka transportu.

Art. 62.1. Przywóz z zagranicy i wywóz za granicę materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych i urządzeń zawierających takie źródła oraz

przywóz z zagranicy wyrobów powszechnego użytku emitujących promieniowanie jonizujące, a także przywóz, wywóz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego odbywa się na podstawie zezwolenia na działalność określoną w art. 4 ust. 1.

2. Do działalności, o której mowa w ust. 1 przepis art. 4 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki przywozu z zagranicy, wywozu za granicę oraz przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, urządzeń zawierających takie źródła oraz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego, uwzględniając warunki jakie musi spełniać podmiot dokonujący przywozu, wywozu i przewozu oraz wzory dokumentów towarzyszących przesyłce.

Rozdział 9

Nadzór i kontrola w zakresie przestrzegania warunków bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej

Art. 63.1. Każda działalność powodująca lub mogąca powodować narażenie ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące podlega nadzorowi i kontroli w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

2. Nadzór i kontrola, o których mowa w ust. 1 wykonywana jest:

- 1) przez organy dozoru jądrowego - w odniesieniu do działalności, na którą zezwolenie wydał Prezes Agencji,
- 2) przez organy inspekcji sanitarnej lub wojskowego inspektora sanitarnego - w odniesieniu do działalności, na którą organy te wydały zezwolenie.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wykonywania zadań z zakresu nadzoru i kontroli nad warunkami bezpiecznego stosowania aparatów rentgenowskich o energii promieniowania do 300 keV w celach medycznych.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób sprawowania nadzoru i wykonywania kontroli przez organy dozoru jądrowego w Urzędzie Ochrony Państwa z uwzględnieniem trybu przygotowywania kontroli, dokumentowania czynności kontrolnych, sporządzania protokołu kontroli, wystąpienia pokontrolnego i informacji o wynikach kontroli.

Art. 64.1. Organami dozoru jądrowego, o których mowa w art. 63 ust. 2 pkt 1, są: Prezes Agencji, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego oraz inspektorzy dozoru jądrowego.

2. Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego i inspektorów dozoru jądrowego powołuje i odwołuje Prezes Agencji. Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego powołuje się spośród inspektorów dozoru jądrowego.

3. Do zadań organów dozoru jądrowego należą w szczególności:

- 1) wydawanie zezwoleń i innych decyzji w sprawach związanych z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną, na zasadach i w trybie określonym w ustawie,
- 2) dokonywanie kontroli w obiektach jądrowych oraz w jednostkach organizacyjnych posiadających materiały jądrowe, źródła promieniowania jonizującego oraz odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe,
- 3) wydawanie poleceń doraźnych, o których mowa w art. 68,
- 4) zatwierdzanie programów szkoleń, o których mowa w art. 11 ust.3 z wyłączeniem programów szkoleń opracowywanych przez jednostki stosujące aparaty rentgenowskie o energii promieniowania do 300 keV w celach medycznych, które zatwierdza wojewódzki inspektor sanitarny.

Art. 65.1. Inspektorem dozoru jądrowego może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) posiada dyplom ukończenia szkoły wyższej,
- 3) odbyła praktykę i postępowanie kwalifikacyjne z zakresu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej i zdała egzamin.

2. Egzamin, o którym mowa w ust.1 pkt 3 przeprowadza komisja powoływana przez Prezesa Agencji.

3. Koszty postępowania kwalifikacyjnego i egzaminu pokrywane są z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki.

Art. 66.1. Organy dozoru jądrowego w związku z wykonywaną kontrolą mają prawo:

- 1) wstępu o każdej porze dnia i nocy do obiektów jądrowych, środków transportu i jednostek organizacyjnych, w których są wytwarzane, stosowane, przechowywane, składowane lub transportowane materiały jądrowe, źródła promieniowania jonizującego oraz odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe,
- 2) wglądu do dokumentów dotyczących bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w kontrolowanej jednostce organizacyjnej,
- 3) sprawdzania działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1, w zakresie jej zgodności z przepisami o bezpieczeństwie jądrowym i ochronie radiologicznej oraz z warunkami określonymi w zezwoleniach,
- 4) przeprowadzania, w zależności od potrzeb, niezależnych pomiarów technicznych i dozymetrycznych.
- 5) żądania pisemnych lub ustnych informacji, jeżeli jest to niezbędne do wyjaśnienia sprawy.

2. Organy dozoru jądrowego podlegają przy wykonywaniu swych zadań ochronie przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 67.1. Kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej jest obowiązany zapewnić warunki niezbędne do wykonywania kontroli oraz udostępnić wszelkie dokumenty.

2. Pracownicy kontrolowanej jednostki są obowiązani udzielać organom dozoru jądrowego pisemnych lub ustnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.

3. Z przeprowadzonej kontroli organ dozoru sporządza protokół, podpisywany przez ten organ i kierownika kontrolowanej jednostki.

4. Na podstawie protokołu stwierdzającego naruszenie przepisów o bezpieczeństwie jądrowym i ochronie radiologicznej, polegające w szczególności na braku zezwolenia lub odstępstwie od wymagań i warunków określonych w zezwoleniu Główny Inspektor Dozoru Jądrowego wydaje decyzję nakazującą usunięcie naruszenia w określonym terminie.

Art. 68.1. W razie stwierdzenia w czasie kontroli zagrożenia bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej organy dozoru jądrowego wydają polecenia doraźne w celu usunięcia takiego zagrożenia .

2. Polecenia doraźne zawierające nakazy lub zakazy określonego działania, mające na celu usunięcie bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, podlegają natychmiastowemu wykonaniu. Polecenia te są wydawane w formie pisemnej, a w wyjątkowych przypadkach - ustnej, potwierdzonej niezwłocznie na piśmie.

3. Polecenie doraźne dotyczące zagrożeń innych niż określone w ust. 2 powinno być wykonane w terminie wyznaczonym w poleceniu.

4. Jeżeli polecenie doraźne, o którym mowa w ust. 3 zostało wydane przez inspektora dozoru jądrowego, kierownik kontrolowanej jednostki może wystąpić do Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego z wnioskiem o uchYLENIE lub zmianę takiego polecenia, a do Prezesa Agencji, jeżeli zostało wydane przez Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego.

5. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, nie wstrzymuje wykonania polecenia doraźnego.

Art. 69.1. W razie stwierdzenia innych niż określone w art. 68 ust. 1 nieprawidłowości, Prezes Agencji może skierować wystąpienie do kierownika kontrolowanej jednostki lub kierownika jednostki nadrzędnej w sprawie usunięcia tych nieprawidłowości.

2. Kierownik jednostki, do której skierowano wystąpienie, jest zobowiązany, w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania, do zawiadomienia Pre-

zesa Agencji o terminie i sposobie realizacji postanowień zawartych w wystąpieniu.

3. Prezes Agencji może zgłosić wnioski w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności osób winnych stwierdzonych nieprawidłowości.

Art. 70. W postępowaniu w sprawach nadzoru i kontroli stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 71. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia:

1) może określić szczegółowe zadania i tryb wykonywania zadań z zakresu nadzoru i kontroli, w tym zadania Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego,

2) określi wymogi dotyczące odbywania praktyki oraz tryb i program postępowania kwalifikacyjnego w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej dla kandydatów na inspektora dozoru jądrowego, uwzględniając różnice wynikające z potrzeby kontroli obiektów jądrowych i innych jednostek organizacyjnych oraz tryb przeprowadzania egzaminów.

Rozdział 10

Ocena sytuacji radiacyjnej kraju

Art. 72.1. Systematyczną ocenę sytuacji radiacyjnej kraju, umożliwiającą - w przypadku stwierdzenia stanu zagrożenia radiacyjnego - podjęcie odpowiednich działań, prowadzi Prezes Agencji.

2. W celu wykonania oceny, o której mowa w ust.1, Prezes Agencji:

- 1) zbiera, weryfikuje i analizuje informacje otrzymywane od służb wyspecjalizowanych w sprawach ochrony radiologicznej, o których mowa w art. 73 oraz innych służb, które dysponują danymi niezbędnymi do oceny sytuacji radiacyjnej kraju, w tym służby meteorologicznej,
- 2) weryfikuje i analizuje informacje uzyskiwane z innych źródeł,
- 3) tworzy bazy danych i systemy informatyczne istotne dla oceny sytuacji radiacyjnej kraju,
- 4) analizuje, ocenia i prognozuje rozwój sytuacji radiacyjnej oraz ocenia zagrożenie ludności i środowiska, na podstawie informacji i baz danych, o których mowa w pkt. 1 - 3,
- 5) w przypadku zagrożenia radiacyjnego o zasięgu wojewódzkim i krajowym, określonych w art. 82 ust 1 pkt 2 i 3 - informuje odpowiednio właściwego wojewodę lub Radę Ministrów,

- 6) wydaje komunikaty dla ludności o sytuacji radiacyjnej kraju, w tym o poziomie skażeń promieniotwórczych w warunkach normalnych i w sytuacji zagrożenia radiacyjnego,
- 7) przekazuje do Przewodniczącego Komitetu Rady Ministrów do Spraw Zarządzania w Sytuacjach Kryzysowych informacje o zagrożeniu radiacyjnym oraz prognozy rozwoju sytuacji radiacyjnej kraju.

3. Zadania, o których mowa w ust. 2 Prezes Agencji realizuje przy pomocy wydzielonego w strukturze Państwowej Agencji Atomistyki centrum do spraw zdarzeń radiacyjnych.

Art. 73. Wyspecjalizowanymi służbami w sprawach ochrony radiologicznej są:

- 1) centralny ośrodek pomiarów skażeń promieniotwórczych,
- 2) ośrodek dyspozycyjny służby awaryjnej,
- 3) krajowy punkt kontaktowy.

Art. 74.1. Centralny ośrodek pomiarów skażeń promieniotwórczych, zwany, dalej „centralnym ośrodkiem”, koordynuje stacje i placówki pomiarów skażeń promieniotwórczych, w szczególności:

- 1) unifikuje i weryfikuje techniki pomiarowe i organizację pomiarów,
- 2) opracowuje i weryfikuje programy pomiarowe,
- 3) współdziała z placówkami pomiarowymi utworzonymi przez organy wymienione w art. 75 ust. 2,
- 4) współpracuje z zagranicą w zakresie wykrywania i pomiarów skażeń promieniotwórczych,
- 5) opracowuje dane otrzymywane ze stacji i placówek pomiarów skażeń promieniotwórczych.

Art. 75.1. Stacjami i placówkami pomiarów skażeń promieniotwórczych są stacje odpowiadające standardom ustalonym przez centralny ośrodek, tworzące sieć wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych oraz placówki pomiarowe tworzące sieć pomiarów skażeń promieniotwórczych materiałów środowiskowych i artykułów żywnościowych.

2. Stacje i placówki pomiarowe działają w Państwowej Agencji Atomistyki oraz w jednostkach Państwowej Agencji Atomistyki i jednostkach ministrów właściwych do spraw: środowiska, spraw wewnętrznych, szkolnictwa wyższego, rolnictwa, zdrowia oraz Ministra Obrony Narodowej.

3. Do zadań stacji i placówek pomiarowych należy:

- 1) wykrywanie, identyfikacja i pomiar skażeń promieniotwórczych w atmosferze, wodzie pitnej, wodach powierzchniowych, osadach dennych, glebie, roślinach, artykułach rolno-spożywczych i produktach żywnościowych.

wych, na zasadach ustalonych przez centralny ośrodek i uzgadnianych z Prezesem Agencji,

- 2) wstępne opracowywanie wyników pomiarów i przekazywanie ich do centralnego ośrodka.

Art. 76. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa wykaz stacji i placówek pomiarowych, w tym wykaz stacji wczesnego wykrywania oraz szczegółowe zadania tych stacji i placówek jak również sposoby wykonywania tych zadań, przyjmując jako kryterium możliwość uzyskiwania danych niezbędnych dla dokonania oceny sytuacji radiacyjnej kraju.

Art. 77. Ośrodek dyspozycyjny służby awaryjnej przyjmuje informacje o zdarzeniach radiacyjnych na terenie kraju i zapewnia doradztwo, a w razie potrzeby pomoc w zakresie likwidacji zdarzeń radiacyjnych i usuwania ich skutków, a w szczególności:

- 1) udziela, w oparciu o uzyskane informacje, bezzwłocznej pomocy w ocenie wielkości powstałego zagrożenia radiacyjnego,
- 2) współdziała z właściwymi organami i służbami przy prowadzeniu likwidacji zdarzeń radiacyjnych oraz ograniczaniu i usuwaniu ich skutków.

Art. 78.1. Krajowy punkt kontaktowy jest polskim ogniwem w międzynarodowym systemie powiadamiania o zdarzeniach radiacyjnych w zakresie wczesnego powiadamiania o awarii jądrowej, pomocy w przypadku awarii jądrowej lub zagrożenia radiacyjnego, ochrony fizycznej materiałów jądrowych i o nielegalnym obrocie tymi materiałami.

Do zadań krajowego punktu kontaktowego należy w szczególności:

- 1) przyjmowanie z Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) i punktów kontaktowych innych państw powiadomień o awariach jądrowych, o bezprawnym użyciu, przemieszczeniu lub przetworzeniu materiałów jądrowych albo o realnej groźbie popełnienia któregoś z tych czynów, a także przyjmowanie próśb o udzielenie pomocy w przypadku zdarzenia radiacyjnego,
- 2) przekazywanie do MAEA i punktów kontaktowych, o których mowa w pkt. 1, powiadomień o powstałych na obszarze Polski zdarzeniach radiacyjnych oraz faktach bezprawnego użycia, przemieszczenia lub przetworzenia materiałów jądrowych, albo o realnej groźbie popełnienia któregoś z tych czynów, a także przekazywanie próśb o udzielenie pomocy w przypadku zdarzenia radiacyjnego,
- 3) przekazywanie do punktów kontaktowych, o których mowa w pkt. 1, innych informacji, do których udzielania Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana zgodnie z zawartymi umowami międzynarodowymi.

Art. 79.1. Zadania, o których mowa w przepisach art. 74, 77, 78 wykonuje Prezes Agencji.

2. Prezes Agencji może powierzyć wykonywanie zadań, o których mowa w ust.1 instytucji wyspecjalizowanej w dziedzinie ochrony radiologicznej.

Art. 80. Instytucje, organizacje i osoby posiadające dane i informacje, niezbędne dla analizy i oceny sytuacji radiacyjnej kraju obowiązane są udostępniać je nieodpłatnie na żądanie Prezesa Agencji.

Art. 81. Prezes Agencji wydaje miesięczne komunikaty dla ludności o sytuacji radiacyjnej kraju. W przypadku zdarzenia radiacyjnego informowanie ludności następuje w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 92 ust.2.

Rozdział 11

Postępowanie w przypadku zdarzeń radiacyjnych

Art. 82.1. Ze względu na zasięg skutków, wyróżnia się następujące rodzaje zdarzeń radiacyjnych:

- 1) zdarzenie powodujące zagrożenie jednostki organizacyjnej - zdarzenie radiacyjne, które powstało w obrębie tej jednostki, a jego skutki nie przekraczają granic jej terenu,
- 2) zdarzenie powodujące zagrożenie publiczne o zasięgu wojewódzkim – zdarzenie, które powstało w obrębie jednostki organizacyjnej albo poza nią w czasie prowadzenia prac w terenie lub w czasie transportu materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego, a jego skutki nie przekraczają obszaru jednego województwa,
- 3) zdarzenie powodujące zagrożenie publiczne o zasięgu krajowym – zdarzenie radiacyjne, o którym mowa w pkt 2 i którego skutki przekraczają lub mogą przekroczyć obszar jednego województwa.

2. Każde zdarzenie radiacyjne zaistniałe na terenie kraju lub poza jego granicami o skutkach przekraczających granice terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zdarzenie powodujące zagrożenie publiczne o zasięgu krajowym.

Art. 83. W razie zdarzenia radiacyjnego kierownik jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność, o której mowa w art. 4 ust. 1 obowiązany jest zabezpieczyć miejsce zdarzenia i niezwłocznie zgłosić każde zdarzenie ra-

diacyjne Prezesowi Agencji, a w uzasadnionych przypadkach i innym organom i służbom, zgodnie z zakładowym planem postępowania awaryjnego.

Art. 84.1. Każde zdarzenie radiacyjne powodujące zagrożenie jednostki organizacyjnej, województwa albo kraju wymaga podjęcia stosownych działań, określonych odpowiednio w zakładowym, wojewódzkim albo krajowym planie postępowania awaryjnego.

2. Podczas zdarzenia radiacyjnego powodującego zagrożenie jednostki organizacyjnej, akcją likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków kieruje kierownik jednostki, na terenie której nastąpiło zdarzenie.

3. Podczas zdarzenia radiacyjnego powodującego zagrożenie o zasięgu wojewódzkim akcją kieruje wojewoda, z zastrzeżeniem ust.4.

4. Jeśli zdarzenie radiacyjne miało miejsce podczas transportu akcją kieruje osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo przesyłki w czasie transportu w porozumieniu z wojewodą.

5. Podczas zdarzenia radiacyjnego o zasięgu krajowym akcją likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków kieruje minister właściwy do spraw wewnętrznych przy pomocy Prezesa Agencji.

6. W akcji likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków wyspecjalizowane organy i służby współdziałają z organem kierującym akcją, na jego wniosek.

Art. 85.1. W razie zdarzenia radiacyjnego spowodowanego przez nieznanego sprawcę, służba która pierwsza uzyskała informacje o zdarzeniu, zabezpiecza miejsce zdarzenia i powiadamia o zdarzeniu Prezesa Agencji oraz wojewodę właściwego dla województwa, w którym to zdarzenie powstało.

2. W przypadku, o którym mowa w ust.1, akcją likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków kieruje wojewoda.

Art. 86. W przypadku stwierdzenia zwiększonego promieniowania, którego źródło nie jest znane akcją likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków kieruje wojewoda właściwy dla województwa, na którym promieniowanie zostało stwierdzone.

Art. 87. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) krajowy plan postępowania awaryjnego, określający sposób współdziałania organów i służb biorących udział w likwidacji zdarzeń radiacyjnych i usuwania ich skutków,
- 2) wzór zakładowego i wojewódzkiego planu postępowania awaryjnego, wskazując elementy istotne dla możliwości szybkiego reagowania właściwych służb,

- 3) wartości poziomów interwencyjnych dla poszczególnych rodzajów działań, uwzględniając zalecenia właściwych organizacji międzynarodowych,
- 4) poziom zawartości substancji promieniotwórczych w żywności, wodzie pitnej i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych, uwzględniając wartości graniczne dawek promieniowania jonizującego, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 25 pkt 1.

Art. 88.1. Rozważenie konieczności wprowadzenia działań interwencyjnych następuje po przekazaniu przez Prezesa Agencji informacji, że w wyniku zdarzenia radiacyjnego powodującego zagrożenia, o których mowa w art. 82 pkt 2 i 3, może nastąpić przekroczenie poziomów interwencyjnych.

2. Decyzja o wprowadzeniu określonych działań interwencyjnych może być podjęta po dokonaniu oceny celowości prowadzenia tych działań z uwzględnieniem:

- 1) dotychczasowego oraz przewidywanego przebiegu i zasięgu zdarzenia,
- 2) występujących lub mogących wystąpić wartości dawek promieniowania jonizującego,
- 3) liczebności grup osób zagrożonych,
- 4) skutków zdrowotnych działań interwencyjnych,
- 5) wysokości kosztów oraz rozmiarów skutków ekonomicznych i społecznych działań interwencyjnych.

Art. 89.1. Wprowadzenie działań interwencyjnych spowodowanych zdarzeniem radiacyjnym, którego skutki nie przekraczają obszaru jednego województwa następuje w drodze rozporządzenia porządkowego wojewody właściwego dla miejsca zdarzenia. Ogłoszenie rozporządzenia porządkowego następuje w trybie przewidzianym dla ogłaszania aktów prawa miejscowego.

2. Wprowadzenie działań interwencyjnych spowodowanych zdarzeniem radiacyjnym, którego skutki przekraczają obszar jednego województwa następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust.2, oprócz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP, podaje się do publicznej wiadomości przez rozplakotowanie w miejscach publicznych.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 i 2, określa się przyczyny, datę wprowadzenia oraz obszar i przewidywany czas obowiązywania działań interwencyjnych, a także, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaj niezbędnych działań interwencyjnych.

5. Na wniosek organu uprawnionego do wprowadzenia działań interwencyjnych redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych zobowiązani są do niezwłocznego, nicodpłatnego

podania do publicznej wiadomości rozporządzeń o wprowadzeniu działań interwencyjnych.

6. Odwołanie działań interwencyjnych na całym obszarze ich obowiązywania lub na części tego obszaru odbywa się w trybie przewidzianym do ich ogłoszenia.

Art. 90. Działania interwencyjne mogą obejmować:

- 1) czasowe przesiedlenie ludności,
- 2) nakaz pozostania ludności w pomieszczeniach zamkniętych,
- 3) podanie preparatów ze stabilnym jodem,
- 4) zakaz lub ograniczenie spożywania skażonej żywności i wody pitnej, karmienia zwierząt hodowlanych skażoną paszą oraz wypasu bydła.

Art. 91. Działaniami interwencyjnymi oraz usuwaniem skutków zdarzenia radiacyjnego powodującego:

- 1) zagrożenie publiczne o zasięgu województwa - kieruje wojewoda właściwy dla województwa, na terenie którego powstało zdarzenie, lub osoba wyznaczona przez wojewodę,
- 2) zagrożenie publiczne o zasięgu krajowym, a także w przypadku gdy zagrożenie radiacyjne nie przekracza obszaru województwa, ale podjęcie i prowadzenie działań interwencyjnych przekracza możliwości podległych wojewodzie służb - kieruje minister właściwy do spraw wewnętrznych, przy pomocy Prezesa Agencji.

Art. 92.1. Ludność, która może być dotknięta skutkami zdarzenia radiacyjnego zostaje powiadomiona przez Prezesa Agencji o sytuacji radiacyjnej oraz - z odpowiednim wyprzedzeniem - w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, o możliwych do zastosowania środkach i działaniach dla ochrony zdrowia.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania ludności informacji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem informacji wyprzedzających, zawierających dane dotyczące zagrożenia i jego skutków dla ludzi i środowiska.

Art. 93. Koszty działań interwencyjnych i usuwania skutków zdarzenia radiacyjnego pokrywane są przez jednostkę organizacyjną, z przyczyny której powstało zdarzenie radiacyjne, a w razie zdarzeń, których sprawca nie jest znany, lub jeśli zdarzenie powstało poza granicami państwa - z budżetu państwa.

Art. 94. Raport o zdarzeniu radiacyjnym, po zakończeniu działań interwencyjnych przekazuje:

- 1) wojewoda - w przypadku zagrożenia publicznego o zasięgu wojewódzkim - ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
- 2) minister właściwy do spraw wewnętrznych i Prezes Agencji - w przypadku zagrożenia publicznego o zasięgu krajowym - Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 95.1. Jeżeli środki, którymi dysponuje organ kierujący akcją likwidacji zagrożenia i usuwania jego skutków są niewystarczające organ ten może wprowadzić obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych.

2. Do spraw związanych ze świadczeniami, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące świadczeń w celu zwalczania klęsk żywiołowych.

Art. 96. 1. Kierownik jednostki organizacyjnej i wojewoda, każdy w swoim zakresie, przeprowadzają okresowe ćwiczenia w celu przeglądu i aktualizacji planów postępowania awaryjnego. W przypadku obiektu jądrowego, ćwiczenia przeprowadza kierownik zakładu począwszy od czynności objętych planem postępowania awaryjnego dla etapu rozruchu obiektu. Koszty ćwiczeń ponoszą odpowiednio jednostka organizacyjna z własnych środków lub wojewoda z części budżetu państwa, której jest dysponentem.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przeprowadza okresowo, nie rzadziej niż raz na trzy lata, ćwiczenia w celu sprawdzenia krajowego planu postępowania awaryjnego. Koszty związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem ćwiczeń pokrywane są z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 97.1. Żywność przywożona do kraju podlega kontroli polegającej na sprawdzeniu dokumentu, w którym powinno być zawarte stwierdzenie właściwego organu kraju eksportującego o nie przekroczeniu dopuszczalnych poziomów zawartości substancji promieniotwórczych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 87 pkt 4.

2. W razie braku stwierdzenia, o którym mowa w ust. 1 oraz w przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że przywieziona żywność zawiera skażenia promieniotwórcze powyżej poziomów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 87 pkt 4, organy celne żądają przeprowadzenia pomiarów zawartości substancji promieniotwórczych w importowanej żywności, zwanych dalej "pomiarami".

3. Pomiary przeprowadzają jednostki posiadające uprawnienia do wykonywania takich pomiarów, uzyskane w trybie odrębnych przepisów oraz inne wskazane przez Prezesa Agencji w uzgodnieniu z właściwym ministrem.

4. Pobieranie próbek środków spożywczych i używek w celu przeprowadzenia pomiarów odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach.

5. Pomiary wykonywane są na koszt importera.

6. Żywność, w której zawartość substancji promieniotwórczych przekracza wartości ustalone w przepisach wydanych na podstawie art. 87 pkt 4, uważa się za żywność o niewłaściwej jakości zdrowotnej. Zasady postępowania z taką żywnością regulują odrębne przepisy.

Art. 98. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, poziom zawartości substancji promieniotwórczych w surowcach i wyrobach przemysłowych przywożonych do Polski po zdarzeniach radiacyjnych, uwzględniając wartości granicznych dawek promieniowania jonizującego i sposób postępowania z tymi wyrobami.

Rozdział 12

Odpowiedzialność cywilna za szkody jądrowe

Art. 99. W rozumieniu niniejszego rozdziału użyte określenia oznaczają:

- 1) urządzenie jądrowe:
 - a) reaktor jądrowy, z wyjątkiem reaktora, w który wyposażony jest środek transportu morskiego lub lotniczego dla wykorzystania go jako źródła mocy, bądź dla jego napędu bądź też dla innego celu,
 - b) zakład używający paliwa jądrowego do produkcji materiału jądrowego lub zakład przetwarzania materiału jądrowego, łącznie z zakładem przerobu wypalonego paliwa jądrowego,
 - c) urządzenie, w którym składowany jest materiał jądrowy, z wyjątkiem składowania związanego z przewozem takiego materiału,
- 2) reaktor jądrowy - urządzenie zawierające paliwo jądrowe w stanie, w którym samopodtrzymująca się reakcja łańcuchowa rozszczepienia jądrowego może następować bez dodatkowego źródła neutronów,
- 3) paliwo jądrowe - materiał, który może wytwarzać energię przez samopodtrzymującą się reakcję łańcuchową rozszczepienia jądrowego,
- 4) materiał jądrowy:
 - a) paliwo jądrowe inne niż uran naturalny lub uran zubożony, mogące wytwarzać energię w drodze samopodtrzymującej się reakcji łańcuchowej rozszczepienia jądrowego poza reaktorem jądrowym, zarówno samo, jak i w połączeniu z innymi materiałami,

- b) produkty lub odpady promieniotwórcze - materiał promieniotwórczy wytworzony w procesie produkcji lub wykorzystania paliwa jądrowego, lub materiał, który stał się promieniotwórczy przez napromienianie w związku z tym procesem, jednak z wyłączeniem izotopów promieniotwórczych, które osiągnęły końcową fazę ich wytwarzania, tak aby mogły być wykorzystane dla celów naukowych, medycznych, rolniczych, handlowych lub przemysłowych,
- 5) szkoda jądrowa:
- a) utratę życia, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia,
 - b) utratę lub uszkodzenie mienia,
 - c) naruszenie środowiska naturalnego jako dobra wspólnego, chyba że naruszenie jest nieznaczne,
 - d) utratę korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono mu szkody, wymienionej w lit. a) i b), a także utrata korzyści spowodowana naruszeniem środowiska, jako dobra wspólnego,
 - e) wydatki na środki zapobiegawcze lub szkody spowodowane ich zastosowaniem, w zakresie, w jakim szkoda wymieniona w lit. a) – d) jest skutkiem właściwości promieniotwórczych lub połączenia właściwości promieniotwórczych z trującymi, wybuchowymi lub innymi niebezpiecznymi właściwościami paliwa jądrowego albo produktów lub odpadów promieniotwórczych w urządzeniu jądrowym, jak również materiału jądrowego pochodzącego z takiego urządzenia, powstałego w nim lub wysłanego do niego; jak również szkoda, która wynikła lub jest skutkiem innego promieniowania jonizującego emitowanego ze źródła promieniowania wewnątrz urządzenia jądrowego.
- 6) środki przywrócenia środowiska do stanu sprzed jego naruszenia - wszelkie właściwie zastosowane środki mające na celu przywrócenie lub naprawienie uszkodzonych lub zniszczonych składników środowiska albo, gdzie jest to uzasadnione, wprowadzenie ich równoważnych odpowiedników zastępczych,
- 7) środki zapobiegawcze - wszelkie właściwe środki podjęte przez kogokolwiek po wypadku jądrowym celem zapobieżenia lub zmniejszenia szkody jądrowej określonej w pkt 5, lit. a) – d).
- 8) wypadki jądrowe - jakiejkolwiek zdarzenie lub serię zdarzeń, mających to samo źródło pochodzenia, które powodują szkodę jądrową lub poważne i bezpośrednie zagrożenie jej powstania,
- 9) osoba eksploatująca – każdy podmiot eksploatujący urządzenie jądrowe,
- 10) SDR - jednostkę obliczeniową w rozumieniu prawa dewizowego.

Art. 100.1. Osoba eksploatująca ponosi wyłączną odpowiedzialność za szkodę jądrową spowodowaną przez wypadek jądrowy w jej urządzeniu jądrowym lub związaną z tym urządzeniem.

2. Osoba eksploatująca odpowiada także za szkodę jądrową, spowodowaną przez wypadek jądrowy, będący następstwem klęski żywiołowej.

3. Jeżeli osoba eksploatująca udowodni, że szkoda wynika całkowicie lub częściowo na skutek działania lub zaniechania, popełnionego z zamiarem wyrządzenia szkody przez osobę, która doznała szkody, sąd może zwolnić całkowicie lub częściowo osobę eksploatującą z obowiązku zapłaty odszkodowania w odniesieniu do szkody doznanej przez taką osobę.

Art. 101.1. Granicą odpowiedzialności osoby eksploatującej jest kwota stanowiąca równowartość 150 milionów SDR i stosuje się ją do odpowiedzialności za szkodę jądrową w mieniu lub w środowisku z zastrzeżeniem jednak, że odszkodowanie za nieznaczne naruszenie środowiska będzie ograniczone do zwrotu kosztów, które zostały poniesione lub będą poniesione w celu przywrócenia środowiska do stanu sprzed jego naruszenia.

2. Osoba eksploatująca ponosi odpowiedzialność za szkodę jądrową wyrządzoną osobie fizycznej do wysokości tej szkody.

3. Jeżeli roszczenia z tytułu szkód w mieniu lub w środowisku przekraczają kwotę, o której mowa w ust.1, osoba eksploatująca może ustanowić fundusz ograniczenia odpowiedzialności. Do postępowania w sprawie ustanowienia funduszu i jego podziału stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu morskiego o ograniczeniu odpowiedzialności za roszczenia morskie.

Art. 102.1. Osoba eksploatująca jest obowiązana posiadać finansowe zabezpieczenie jej odpowiedzialności. Jeżeli wypadek jądrowy oprócz szkody w mieniu lub w środowisku wyrządził również szkodę osobie fizycznej, 10 % kwoty tego zabezpieczenia przeznacza się na zabezpieczenie roszczeń z tytułu szkody jądrowej wyrządzonej osobie fizycznej.

2. Jeżeli w okresie 5 lat od dnia wypadku jądrowego roszczenia z tytułu szkody wyrządzonej osobie fizycznej dochodzone w stosunku od osoby eksploatującej nie przewyższają łącznie kwoty zabezpieczenia przeznaczonego wyłącznie na zaspokojenie takich roszczeń, pozostała część zabezpieczenia będzie przeznaczona na zaspokojenie roszczeń z tytułu szkody w mieniu lub w środowisku, a także roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej osobie fizycznej, dochodzonych przed upływem 10 lat od dnia wypadku jądrowego.

3. Skarb Państwa gwarantuje zapłatę odszkodowania z tytułu szkody jądrowej wyrządzonej osobie fizycznej w zakresie, w jakim nie mogła być zaspokojona z zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w ust. 1-2.

4. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób zabezpieczenia finansowego, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając wysokość, rodzaj i warunki tego zabezpieczenia.

Art. 103. Roszczenie o odszkodowanie z tytułu szkody jądrowej może być dochodzone bezpośrednio wobec osoby dającej finansowe zabezpieczenie odpowiedzialności osoby eksploatującej; w takim wypadku osoba dająca zabezpieczenie może skorzystać z ograniczenia odpowiedzialności oraz innych środków obrony przysługujących osobie eksploatującej, z wyjątkiem jej upadłości.

Art. 104.1. Roszczenie o naprawienie szkody jądrowej wyrządzonej osobie fizycznej nie ulega przedawnieniu.

2. Roszczenie o naprawienie szkody jądrowej w mieniu lub w środowisku ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się lub powinien był się dowiedzieć o szkodzie i osobie odpowiedzialnej. Jednakże roszczenie takie wygasa z upływem dziesięciu lat od dnia wypadku jądrowego.

Art. 105.1. Postępowanie w sprawie odszkodowania wszczyna się na podstawie pozwu poszkodowanego w przypadku szkody wyrządzonej osobie fizycznej lub w mieniu, a w przypadku szkody w środowisku na podstawie pozwu ministra właściwego do spraw środowiska.

2. Właściwymi do rozpatrywania pozwów w sprawach odszkodowania za szkody jądrowe są sądy okręgowe.

3. Właściwość rzeczową i miejscową sądów określa Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 106. Do urzędzeń jądrowych, w sprawach nie uregulowanych w niniejszym rozdziale, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące obiektów jądrowych.

Art. 107. W sprawach odszkodowań, w zakresie nie uregulowanym w niniejszym rozdziale, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 108. Przepisy niniejszego rozdziału nie naruszają przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Rozdział 13

Prezes Państwowej Agencji Atomistyki

Art. 109.1. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w zakresie określonym ustawą.

2. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Agencji, powołuje i odwołuje wiceprezesa Agencji.

4. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki.

Art. 110. Do zakresu działania Prezesa Agencji należy koordynacja zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej kraju, a w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów dotyczących polityki państwa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej uwzględniających program rozwoju energetyki jądrowej i zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne,
- 2) sprawowanie dozoru jądrowego nad działalnością powodującą lub mogącą powodować narażenie ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące, w tym wydawanie zezwoleń, uprawnień i innych decyzji przewidzianych w ustawie,
- 3) wydawanie zaleceń technicznych i organizacyjnych w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 4) wykonywanie zadań związanych z oceną sytuacji radiacyjnej kraju w warunkach normalnych i w przypadku zdarzeń radiacyjnych oraz przekazywanie właściwym organom i ludności informacji o tej sytuacji,
- 5) wykonywanie zadań wynikających z zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie ewidencji i kontroli materiałów jądrowych, ochrony fizycznej materiałów i obiektów jądrowych, szczególnej kontroli obrotu z zagranicą towarami i technologiami jądrowymi i innych zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych dotyczących bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 6) prowadzenie działań związanych z informacją społeczną, edukacją i popularyzacją oraz informacją naukowo-techniczną i prawną w zakresie atomistyki,
- 7) współdziałanie z organami administracji rządowej i samorządowej w sprawach związanych z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną oraz w sprawach badań naukowych w dziedzinie atomistyki,
- 8) wykonywanie zadań związanych z obronnością i obroną cywilną kraju oraz ochroną informacji niejawnych, wynikających z odrębnych przepisów,
- 9) przygotowywanie opinii do projektów działań technicznych związanych z pokojowym wykorzystywaniem energii atomowej na potrzeby organów administracji rządowej i samorządowej,
- 10) współpraca z zagranicą w zakresie objętym przedmiotem ustawy,

- 11) opracowywanie projektów przepisów prawnych zakresu objętym ustawą i uzgadnianie ich w trybie określonym przez regulamin prac Rady Ministrów,
- 12) opiniowanie projektów przepisów prawnych opracowywanych przez uprawnione organy,
- 13) przedstawianie Prezesowi Rady Ministrów corocznych sprawozdań ze swojej działalności oraz ocen stanu bezpieczeństwa i ochrony radiologicznej w kraju.

Art. 111. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić szczegółowy zakres działania Prezesa Agencji.

Art. 112.1. Prezes Agencji swoje zadania wykonuje przy pomocy Państwowej Agencji Atomistyki.

2. Przy Państwowej Agencji Atomistyki działa Rada do Spraw Atomistyki, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy Prezesa Agencji, w sprawach należących do zakresu jego działania.

3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi skład oraz zakres i tryb działania Rady, ustalając regulamin pracy i liczbę członków.

4. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Agencji, powołuje i odwołuje Przewodniczącego Rady.

5. Członków Rady powołuje i odwołuje Prezes Agencji.

Art. 113.1. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, nadaje statut Agencji, określający jej organizację wewnętrzną.

2. Szczegółową organizację oraz tryb pracy Agencji i zakres zadań jej komórek organizacyjnych określa regulamin organizacyjny nadany, w drodze zarządzenia, przez Prezesa Agencji.

Rozdział 14

Państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”

Art. 114.1. Tworzy się państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej pod nazwą “Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”, zwane dalej “Zakładem”, powołane do prowadzenia działalności w zakresie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym pali-

wem jądrowym, a przede wszystkim do zapewnienia stałej możliwości składowania odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego.

2. Zakład może prowadzić działalność również w zakresie postępowania z odpadami niebezpiecznymi, o których mowa w przepisach dotyczących odpadów oraz inną działalność określoną w statucie, o którym mowa w art. 121.

Art. 115. Zakład posiada osobowość prawną.

Art. 116.1. Nadzór nad Zakładem oraz funkcję organu założycielskiego wykonuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

2. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dokonuje kontroli i oceny działalności Zakładu. Ocenę działalności Zakładu w roku kalendarzowym minister właściwy do spraw Skarbu Państwa przedstawia do dnia 30 marca roku następnego Prezesowi Rady Ministrów

Art. 117. 1. Organem Zakładu jest dyrektor, który zarządza Zakładem i reprezentuje go na zewnątrz.

2. Dyrektora Zakładu powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

Art. 118. 1. Zakład występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek.

2. Zakład z tytułu prowadzenia działalności pobiera opłaty.

Art. 119 1. Zakład otrzymuje z budżetu państwa dotację podmiotową na działalność związaną z przetwarzaniem, przemieszczaniem, przechowywaniem lub składowaniem odpadów promieniotwórczych i przerobem, przemieszczaniem, przechowywaniem lub składowaniem wypalonego paliwa jądrowego.

2. Wysokość dotacji określa ustawa budżetowa na wniosek ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Art. 120. 1. Zakład prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w przepisach o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i zasady rozliczania dotacji, o której mowa art. 119 ust. 1, w tym rodzaje dokumentów i danych jakie powinny być uwzględnione przy rozliczaniu dotacji, sposób ustalania opłat, o których mowa w art. 118 ust. 2, określając czynniki jakie należy brać pod uwagę przy ustalaniu opłat, tryb i termin podawania opłat do publicznej wiadomości oraz szczegółowe zasady gospodarki finansowej Zakładu, w tym kontroli sprawozdań finansowych i wyboru biegłych do ich ba-

dania oraz organ właściwy do zatwierdzania rocznych sprawozdań finansowych Zakładu, tryb zbywania składników majątkowych, sprawy finansowania wynagrodzeń i inwestycji, a także tryb podejmowania decyzji w sprawach finansowych.

Art. 121. 1. Szczegółowe zadania, siedzibę, organizację, tryb tworzenia jednostek zamiejscowych i ich uprawnienia, system kontroli wewnętrznej i sposób działania Zakładu, określa statut Zakładu, uwzględniając przy określeniu zadań dodatkowych konieczność zapewnienia realizacji zadań, dla których Zakład został utworzony, podział Zakładu na jednostki merytoryczne i jednostki obsługi, zakres spraw jakie nie mogą być powierzone jednostkom zamiejscowym.

2. Statut może przewidywać powołanie organów doradczych i opiniodawczych dyrektora Zakładu.

3. Statut nadaje Zakładowi, w drodze zarządzenia, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

Art. 122. Do Zakładu nie stosuje się przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Rozdział 15 Kary pieniężne

Art. 123.1. Kierownikowi jednostki organizacyjnej, który:

- 1) bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom podejmuje działalność, o której mowa w art. 4 ust.1 pkt 2-9, albo dokonuje przywozu lub wywozu, o którym mowa w art. 62 ust. 1, albo zatrudnia pracowników bez uprawnień, kwalifikacji lub umiejętności określonych w przepisach niniejszej ustawy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 2) będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną, dopuszcza do narażenia pracownika lub innej osoby z naruszeniem przepisów art. 13 ust.1 w związku z art.25 pkt 1 oraz art.19 ust.1 i 20 ust.1, 2 i 3,
- 3) nie dopełnia obowiązków w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej przy pracy z materiałami jądrowymi, źródłami promieniowania jonizującego, odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym oraz przy ich przygotowaniu do transportu i składowaniu,
- 4) utracił lub pozostawił bez właściwego zabezpieczenia powierzony mu materiał jądrowy, albo źródło promieniowania jonizującego lub odpady promieniotwórcze,

- 5) nie dopełnia obowiązku kontroli dozymetrycznej lub prowadzenia ewidencji materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego,
 - 6) uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie czynności kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej albo wbrew obowiązkowi nie udziela informacji lub udziela informacji nieprawdziwej albo zataja prawdę w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- wymierza się karę pieniężną w wysokości do pięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedzający popełnienie czynu, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,

2. Pracownikowi zatrudnionemu w obiekcie jądrowym, który nie zawiadamia przełożonego lub organu dozoru jądrowego o zdarzeniu lub stanie mogącym spowodować zagrożenie bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej,

- wymierza się karę pieniężną w wysokości do dwukrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedzający popełnienie czynu, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,

Art. 124.1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 123, nakłada Główny Inspektor Dozoru Jądrowego w formie decyzji administracyjnej.

2. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 125.1. Nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.

2. Kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

Art. 126. Kary ustalone na podstawie art. 123 podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 127. Ściągnięte kwoty z tytułu kar pieniężnych są przychodami budżetu państwa.

Rozdział 16

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 128. Wyodrębnione pod względem prawnym i organizacyjnym z mienia jednostki badawczo-rozwojowej „Instytut Energii Atomowej” z siedzibą w Otwocku - Świerku mienie „Zakładu Doświadczalnego Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych” staje się mieniem państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”, zwanego dalej Zakładem.

Art. 129. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, może wyposażyć Zakład w mienie inne niż określone w art. 128.

Art. 130. Do czasu powołania Dyrektora Zakładu, o którym mowa w art. 117 ust.1, do kierowania Zakładem na czas nie dłuższy niż 6 miesięcy, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa powołuje tymczasowego kierownika Zakładu.

Art. 131. Pracownicy zatrudnieni w Zakładzie Doświadczalnym Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych Instytutu Energii Atomowej stają się pracownikami Zakładu zgodnie z art. 23¹ Kodeksu pracy.

Art. 132. Minister Obrony Narodowej w zakresie podległych mu jednostek organizacyjnych i minister właściwy do spraw wewnętrznych w zakresie Policji, Straży Pożarnej, Straży Granicznej i podległych mu jednostek organizacyjnych po zasięgnięciu opinii Prezesa Agencji określają, w drodze zarządzenia, sposób wykonywania przepisów ustawy w tych jednostkach.

Art. 133. 1. Główny Inspektor Dozoru Jądrowego i inspektorzy dozoru jądrowego, którzy zostali powołani lub uzyskali uprawnienia przed dniem wejścia w życie ustawy stają się odpowiednio Głównym Inspektorem Dozoru Jądrowego i inspektorami dozoru jądrowego w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Zezwolenia wydane na podstawie ustawy, o której mowa w art. 138 zachowują ważność do czasu określonego w zezwoleniu.

3. Uprawnienia uzyskane na podstawie art.33 ust.3 pkt 1 oraz ust. 4 ustawy, o której mowa w art.138 zachowują ważność do czasu określonego w uprawnieniu.

4. Zezwolenia związane z nabywaniem i stosowaniem substancji promieniotwórczych wydane na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, o której mowa w art.138, w szczególności na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 1968 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu promieniowania jonizującego (Dz. U. Nr 20, poz. 122; uchwały Nr 266/64 Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 1964 r. w sprawie użytkowania substancji promieniotwórczych; zarządzenia Nr 23/70 Pełnomocnika Rządu do Spraw Wykorzystania Energii Jądrowej z dnia 21 lipca 1970 r. w sprawie nabywania i stosowania substancji promieniotwórczych, zachowują ważność do czasu zastąpienia ich zezwoleniami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez okres 24 miesiące od dnia jej wejścia w życie.

5. Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych w Różanie określone w przepisach wydanych na podstawie ustawy, o której mowa w art.138, uznaje się za Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych w rozumieniu niniejszej ustawy.

6. Sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się do ich zakończenia zgodnie z przepisami dotychczasowymi.

Art.134. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe (Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz.512, z 1994 r. Nr 1, poz.1; z 1995 r. Nr 85, poz.426; z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189, Nr 106, poz. 496, Nr 149, poz. 703; z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54, poz. 349, Nr 117, poz.751, Nr 121, poz. 770, Nr 140, poz. 940; z 1998 r. Nr 117, poz.756) w art. 3 w par. 2 po wyrazach „Porty Lotnicze” wyraz „oraz” zastępuje się przecinkiem, a po wyrazach: „Poczta Polska” dodaje się wyrazy „oraz państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej – Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”.

Art. 135. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444, Nr 107, poz. 464; z 1993 r. Nr 18, poz. 82, Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz.3, Nr 80, poz. 368, Nr 113, poz. 547, z 1995 r. Nr 1, poz. 2, Nr 95, poz. 474, Nr 154, poz. 791, z 1996 r. Nr 90, poz. 405, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561, Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 106, poz. 675, Nr 121, poz. 770 i Nr 123, poz. 777) w art. 4 w ust. 2 dodaje pkt 3 w brzmieniu: „3) przedsiębiorstwa państwowego użyteczności publicznej „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”.

Art. 136. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. nr 141, poz.943, z 1998 r. Nr 162, poz. 1122, z 1999 r. Nr 70, poz.778) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art.9 w ust.3 skreśla się wyrazy „Państwowej Agencji Atomistyki”,
- 2) w art. 33a dodaje się pkt 13 w brzmieniu: „Państwową Agencję Atomistyki”.

Art. 137. Do czasu wydania przepisów przewidzianych w ustawie zachowują moc dotychczasowe przepisy wydane na podstawie ustawy wymienionej w art. 138, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 138. Traci moc ustawa z dnia 10 kwietnia 1986 r. – Prawo atomowe (Dz. U. Nr 12, poz. 70, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1991 r. Nr 8, poz. 28, z 1994 r. Nr 90, poz. 418, z 1995 r. Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1996 r. Nr 106, poz. 496).

Art. 139. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 21 ust.2, który wchodzi w życie po upływie 24 miesięcy od dnia ogłoszenia.

*Sprawdzam pod
wytkaniem prawnym i redakcyjnym*

D Y R E K T O R
Departamentu Prawno-Organizacyjnego

Magdalena Aho
Magdalena Aho

UZASADNIENIE

- A. I. Przedstawiony projekt ustawy zastąpi obecnie obowiązującą ustawę Prawo atomowe, uchwaloną 10 kwietnia 1986 r. i dotychczas 6-krotnie nowelizowaną. Konieczność zmiany ustawy uzasadniają następujące przesłanki:
- 1) w czasie przygotowywania ustawy i jej uchwalenia w 1986 r. był opracowany i realizowany program rozwoju energetyki jądrowej: w fazie budowy znajdowała się pierwsza w Polsce elektrownia jądrowa w Żarnowcu, a w fazie lokalizacji - druga elektrownia jądrowa WARTA w Poznaniu; stan ten powodował, że problematyka bezpieczeństwa jądrowego dominowała nad zagadnieniami ochrony radiologicznej. Dlatego w projekcie nowej ustawy obok zachowanych regulacji dotyczących bezpieczeństwa obiektów jądrowych ulega znacznemu rozszerzeniu regulacja w zakresie ochrony radiologicznej;
 - 2) od 1986 r. Polska stała się członkiem szeregu organizacji międzynarodowych i przystąpiła do konwencji odnoszących się do spraw związanych z wykorzystywaniem energii atomowej, co spowodowało konieczność dostosowania przepisów krajowych do norm międzynarodowych, najistotniejsze zobowiązania w tym zakresie wynikają z Układu o Stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi, wymagającego zharmonizowania prawa polskiego z prawem obowiązującym w Unii Europejskiej, jak również wymagań formułowanych podczas przeglądów naszego ustawodawstwa przez przedstawicieli Unii Europejskiej;
 - 3) do chwili obecnej nieuregulowane jest postępowanie w przypadku zdarzeń radiacyjnych związanych z potencjalnymi awariami w obiektach jądrowych lub w zakładach stosujących źródła promieniowania jonizującego;
 - 4) niektóre istotne z punktu widzenia ochrony radiologicznej rozwiązania organizacyjne są uregulowane w trybie samoistnych uchwał Rady Ministrów pochodzących z początku lat 60-tych (służba pomiarów skażeń promieniotwórczych, służba awaryjna);
 - 5) konieczność dostosowania ustawy do wymogów Konstytucji, w tym przede wszystkim w zakresie konstrukcji upoważnień do wydawania aktów wykonawczych.

W projekcie utrzymano ogólną strukturę redakcyjną dotychczasowego aktu (podział na rozdziały z niewielką zmianą ich kolejności i dodaniem nowych), natomiast ze względu na ilość zmian, w tym wprowadzenie nieistniejących dotychczas regulacji przyjęto koncepcję zastąpienia ustawy z 1986 r. nowym aktem - a nie jej nowelizowania.

II. Omówienie projektu (porównanie z obecnie obowiązującą ustawą):

1. Preambuła – skreślono, nie znajduje ona obecnie uzasadnienia, jakie miała w chwili uchwalenia w 1986 r.
2. Rozdział 1. Przepisy ogólne:
 - rozszerzono zakres przedmiotowy ustawy o działalność prowadzoną w warunkach zwiększonego wskutek działania człowieka narażenia na naturalne promieniowanie jonizujące, a także o działania podejmowane w przypadku zdarzeń radiacyjnych lub w przypadku długotrwałego narażenia związanego z następstwami zdarzenia radiacyjnego lub dowolnej dawnej działalności (art. 1 ust. 2 i 3),
 - znacznie zwiększono liczbę zdefiniowanych pojęć ustawowych, dostosowując się do rozszerzonego zakresu przedmiotowego ustawy.
3. Rozdział 2. Zezwolenia w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej:
 - obowiązkiem uzyskania zezwolenia objęto, poza dotychczasowymi przypadkami, również działalność polegającą na: zamierzonym dodawaniu substancji promieniotwórczych w procesie produkcyjnym artykułów medycznych oraz import lub eksport takich artykułów; zamierzonym podawaniem substancji promieniotwórczych ludziom i zwierzętom w celu medycznej lub weterynaryjnej diagnostyki, leczenia lub badań naukowych,
 - nadano uprawnienia dla inspekcji sanitarnej (w tym wojskowej - w jednostkach MON) do wydawania zezwoleń dot. stosowania w celach medycznych aparatów rtg. do 300 keV.
4. Rozdział 3. Zasady bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz ochrona zdrowia pracowników:
 - sformułowano podstawowe zasady ochrony radiologicznej: konieczność uzasadnienia działalności związanej z promieniowaniem jonizującym, obowiązek optymalizacji narażenia na promieniowanie jonizujące oraz utrzymano obowiązek nie przekraczania dawek promieniowania jonizującego powyżej ustalonych limitów (art. 8, 9 ust. 1 i 13 ust. 1),
 - wprowadzono obowiązek poddawania regularnej ocenie narażenie ogółu ludności w wyniku stosowania promieniowania jonizującego (art. 16),
 - pracownicy zatrudnieni w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące zostali zaszeregowani do dwóch kategorii, ze względu na stopień narażenia, a miejsca ich pracy podzielono pod względem sposobu przeprowadzania pomiarów kontrolnych i sposobu nadzoru (art. 17 i 18),

- określono zasady postępowania w szczególnych warunkach (art. 19) i w działaniach interwencyjnych (art.20) z jednoczesnym ustaleniem poziomu dopuszczalnych dawek promieniowania jonizującego jakie mogą otrzymać osoby uczestniczące w takich działaniach,
 - sformułowano obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników w warunkach narażenia, mające na celu ochronę zdrowia tych pracowników z przyjęciem zasady, że ochrona tzw. pracowników zewnętrznych jest równa ochronie pracowników zatrudnianych przez danego pracodawcę na stałe (art.29),
 - szczególną ochronę zapewniono pracownikom kategorii A, którzy mogliby być narażeni na otrzymanie dawki skutecznej lub równoważnej o określonej wartości (art.30),
 - określono rodzaje działalności prowadzonej w celu zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, która może być dofinansowywana z budżetu państwa (art. 33).
5. Rozdziały 4. Obiekty jądrowe, Rozdział 5. Materiały jądrowe i Rozdział 6. Źródła promieniowania jonizującego:
- rozdziały te zachowały swe dotychczasowe uregulowania, uległy jedynie uszczegółowieniu przepisy dotyczące ochrony fizycznej materiałów jądrowych oraz wprowadzono delegację dla Rady Ministrów do określenia szczegółowych wymagań technicznych dla pracowni stosujących źródła promieniowania i dotyczących zasad pracy ze źródłami (art. 45).
6. Rozdział 7. Odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe: (art.45)
- rozdział w sposób jednoznaczny określa zasady obowiązujące w całym procesie postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym. Odrębnie potraktowanie wypalonego paliwa jądrowego wynika z podpisanej przez Polskę Wspólnej Konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi i bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym. Dla zapewnienia na stałe właściwych warunków postępowania bez względu na faktyczne koszty związane z tym postępowaniem utworzone zostaje przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, którego działalność będzie dofinansowywana poprzez dotacje z budżetu państwa. Wyjaśnienia powodów tworzenia przedsiębiorstwa, jak i założeń sposobów finansowania, w tym wysokości dotacji oraz corocznego zmniejszania jej wielkości omówione są szczegółowo w części B uzasadnienia,
 - przewidziano dwukrotne zwiększenie(w stosunku do stanu obecnego, tj. wynikającego z ustawy z 1986 r.) wysokości opłat dla gminy, na terenie której znajduje się Krajowe

Składowisko Odpadów Promieniotwórczych oraz wprowadzenie odpłatności po zamknięciu składowiska. Nie jest to spowodowane zwiększeniem zagrożenia a wynika z przedstawionego Prezesowi Agencji przez burmistrza gminy Różan stanowiska Rady Miejskiej, która oczekuje od Prezesa Agencji podjęcia działań w celu zmiany obecnie obowiązujących przepisów z uwagi na to, że, zdaniem Rady, dotychczasowe opłaty z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki nie rekompensują strat poniesionych przez gminę w związku ze zlokalizowaniem na jej terenie składowiska odpadów promieniotwórczych (niechęć inwestorów do angażowania środków na tym terenie, niemożność rozwoju turystyki, a w konsekwencji słaby rozwój gospodarczy).

- Rachunek symulacyjny ilustrujący wpływ na koszty składowania odpadów opłaty na rzecz gminy Różan w zależności od przyjętego wariantu ^{*)}:

Rok	Podstawa (podatek dochodowy uzyskany w roku poprzednim) zł	Wskaźnik wzrostu cen detaicznych towarów i usług %	Oplata Wariant I (obecnie obowiązujący) – 200% zł	Oplata Wariant II- 400% zł
1997	318 416	20,2	765 472	1 524 944
1998	364 378	15,5	841 620	1 683 340
1999	361 802	12,7	815 502	1 631 004

^{*)} – koszty składowania odpadów (bieżące) wynikające z eksploatacji składowiska są w każdym z wariantów takie same.

Przedstawione opłaty dotyczą tylko gminy Różan, w przypadku budowy nowego składowiska (prace związane z poszukiwaniem lokalizacji są w toku) w innej gminie wysokość opłaty może być znacząco inna (większa lub mniejsza).

7. Rozdział 8. Transport oraz przewóz materiałów jądrowych, źródeł oraz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego:
 - oprócz dotychczasowych uregulowań dodano przepisy dotyczące ich przywozu z zagranicy i wywozu za granicę.
8. Rozdział 9. Nadzór i kontrola w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej (rozdział 10 ustawy z 1986 r.)
 - zrezygnowano z nazwy rozdziału: „Państwowy dozór bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej” ponieważ praktyka wykazała, że jest to przez adresatów ustawy mylnie utożsamiane ze zinstytucjonalizowaną organizacją,

- rozwiązania dotyczące wykonywania zadań w zakresie nadzoru i kontroli nad warunkami bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej nie zostały w sposób istotny zmienione; określono wyraźnie status Prezesa Agencji, Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego i inspektorów dozoru jądrowego jako organów dozoru jądrowego,
- określono wymogi jakie musi spełniać osoba powoływana na inspektora dozoru jądrowego (dotychczas brak było takich wymogów wyrażonych *expressis verbis*).

9. Rozdział 10. Ocena sytuacji radiacyjnej kraju:

- zadania Prezesa określone w art. 79 wykonywane są dotychczas na podstawie aktów prawnych, które w świetle postanowień Konstytucji nie są aktami powszechnie obowiązującymi (uchwała Rady Ministrów w sprawie organizacji i zakresu działania służby pomiarów skażeń promieniotwórczych, zarządzenia Pełnomocnika Rządu do spraw Wykorzystania Energii Jądrowej w sprawie działania służby awaryjnej i zarządzenia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki w sprawie powołania punktu kontaktowego). Funkcje centralnego ośrodka pomiarów skażeń promieniotwórczych, ośrodka dyspozycyjnego służby awaryjnej i krajowego punktu kontaktowego pełni Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej – jednostka badawczo-rozwojowa nadzorowana przez Prezesa Agencji. W związku z projektem ustawy o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych pozbawiającym centralne organy administracji rządowej uprawnień do nadzorowania tych jednostek zachodzi potrzeba stworzenia podstaw prawnych umożliwiających wykonywanie zadań dotyczących oceny sytuacji radiacyjnej kraju Prezesowi - organowi odpowiedzialnemu za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną kraju,
- rozdział ten ujmuje całość zagadnień związanych z oceną sytuacji radiacyjnej kraju, reguluje zasady finansowania stacji i placówek prowadzących pomiary skażeń promieniotwórczych i innych służb, działających na potrzeby tej oceny, określa ich podległość i wzajemne powiązania.

10. Rozdział 11. Postępowanie w przypadku zdarzeń radiacyjnych:

- dotychczas nie ma przepisów prawnych, które regulowałyby te zagadnienia. Na etapie formułowania stanowiska Rządu do prezydenckiego projektu ustawy o stanie klęski żywiołowej Państwowa Agencja Atomistyki starała się o zamieszczenie w nim sformułowań, które w sposób jednoznaczny przesądzałyby, że odnosi się on również do zdarzeń radiacyjnych. Rząd zaakceptował te starania poprzez propozycję umieszczenia w projekcie odpowiedniego zapisu, niestety w dalszych pracach nad tym projektem w

Sejmie zapis ten został skreślony. Jedynym rozwiązaniem jest zatem umieszczenie w projekcie Prawa atomowego regulacji w tym zakresie,

- dokonano podziału na rodzaje zdarzeń radiacyjnych ze względu na obszar, na którym mogłyby być odczuwane ich skutki; określono organy odpowiedzialne za usuwanie tych skutków i ich ograniczanie; określono rodzaje dopuszczalnych działań interwencyjnych i sposób ich wprowadzania oraz ustalono kto ponosi koszty tych działań; wprowadzono obowiązek przeprowadzania okresowych ćwiczeń w celu sprawdzenia funkcjonowania planów awaryjnych oraz upoważniono Radę Ministrów do określenia poziomu substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych.

11. Rozdział 12. Odpowiedzialność cywilna za szkody jądrowe (rozdział 9 ustawy z 1986 r.):

- obecne zapisy rozdziału uwzględniają wymogi Konwencji Wiedeńskiej o odpowiedzialności za szkodę jądrową, która została ratyfikowana przez Polskę w 1990 r. oraz postanowienia Protokołu Zmieniającego Konwencję Wiedeńską, podpisanego przez Polskę w 1997 r. Spowodowało to konieczność zdefiniowania pojęć na potrzeby tylko tego rozdziału. Określono w nim zasadę odpowiedzialności osoby eksploatującej urządzenie jądrowe za szkody jądrowe powstałe w wyniku eksploatacji tego urządzenia, wysokość odszkodowania oraz sposób zgłaszania szkody, jak również obowiązek posiadania przez osobę eksploatującą zabezpieczenia finansowego jej odpowiedzialności; wysokość, rodzaj, warunki i sposób zabezpieczenia ureguje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

12. Rozdział 13. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki:

- ustawa z dnia 24 lipca 1999 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 70, poz.778) przekazała do zakresu ministra właściwego do spraw gospodarki sprawy działalności związanej z wykorzystywaniem energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju, jednocześnie powierzając mu sprawowanie nadzoru nad działalnością Państwowej Agencji Atomistyki. W projekcie proponuje się powrót do stanu prawnego przed wejściem w życie ww. ustawy i utrzymanie zapisu stanowiącego, że Prezes Agencji podlega Premierowi. Podporządkowanie Państwowej Agencji Atomistyki, będącej urzędem organu odpowiedzialnego za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną - ministrowi, któremu powierzono sprawy działalności związanej z wykorzystywaniem energii atomowej wprowadziło stan, w którym jeden organ (minister) jest odpowiedzialny zarówno za sprawy promocji tej działalności jak i nadzoru nad bezpieczeństwem jej

wykonywania (poprzez nadzorowanie organu powołanego do nadzoru i kontroli tej działalności w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej). Jest to ewidentnie sprzeczne z postanowieniami Konwencji bezpieczeństwa jądrowego (Dz. U. z 1997 r. Nr 42, poz. 262 i 263). Art. 8 Konwencji nakłada na państwa-strony Konwencji „obowiązek oddzielenia funkcji organu odpowiedzialnego za bezpieczne wykorzystywanie energii atomowej (nadzór radiologiczny) od funkcji dowolnego innego organu zajmującego się promocją lub wykorzystywaniem energii atomowej”. Stosownie do art. 91 ust. 2 Konstytucji „umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową”. Art. 241 ust. 1 Konstytucji uznaje umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Polskę przed wejściem w życie Konstytucji za umowy ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Ustawa o zmianie ustawy o działach administracji rządowej i o zmianie innych ustaw jest sprzeczna z Konstytucją,

- Państwowa Agencja Atomistyki jest w Polsce organem odpowiedzialnym za realizację zobowiązań Państwa, wynikających z traktatów i konwencji międzynarodowych, dotyczących zagadnień nierozprzestrzeniania broni jądrowej (Układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej NPT, Traktat o całkowitym zakazie prób jądrowych CTBT, zobowiązania i umowy rządowe w zakresie zabezpieczeń fizycznych materiałów jądrowych), jak również konwencji międzynarodowych i umów dwustronnych dotyczących prowadzenia działań na wypadek nadzwyczajnych zdarzeń radiacyjnych (awarii jądrowych), w tym w międzynarodowym systemie powiadamiania o awariach jądrowych, współdziałania w usuwaniu ich skutków itp.

Praktyka przyjęta w zdecydowanej większości państw zakłada powierzenie zadań dotyczących bjjor organowi administracji (urzędowi) podległemu premierowi, prezydentowi lub parlamentowi (speakerowi itp.). Przystosowując swoje struktury administracji rządowej i prawodawstwo wewnętrzne do Dyrektywy Unii Europejskiej 96/29/Euratom „Podstawowe normy bezpieczeństwa dotyczące ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności” państwa członkowskie Unii zobowiązane są w takich przypadkach, gdy to jeszcze nie ma miejsca, do całkowitego i przejrzystego wyodrębnienia „urzędu kompetentnego” od innych organów państwa do dnia 13 maja 2000 roku.

Podporządkowanie Państwowej Agencji Atomistyki Prezesowi Rady Ministrów, określone w ustawie – Prawo atomowe (Dz. U. z 1986 r. Nr 12 poz. 70 ze zm.), nie było podważane w pracach prowadzonych po nadzorem organów UE w ramach przystosowywania prawa polskiego do prawa unijnego. Można uznać również, że stan ten został utrzymany w projekcie ustawy o dostosowaniu aktów normatywnych organów administracji rządowej do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Rozwiązanie takie

odpowiada podanym wyżej zasadom, zachowując między-resortowość Agencji, z uwagi na jej szeroki zakres obowiązków i uprawnienia kontrolno-nadzorujące.

Sprawowanie nadzoru nad PAA przez Prezesa RM uwidaczniałoby wagę jaką Rząd przykładą do bezpieczeństwa swoich obywateli w przypadku ewentualnych awarii radiologicznych. Po awarii w Czarnobylu w społeczeństwie istnieje silnie emocjonalne poczucie stałego zagrożenia, swoista fobia jądrowa, co wyraźnie było odczuwalne w przypadku ostatniej plotki o rzekomej awarii elektrowni jądrowej, która wywołała panikę w niektórych regionach kraju. Podporządkowanie PAA ministrowi właściwemu do spraw gospodarki może spowodować w społeczeństwie odczucie zmniejszenia zainteresowania szefa rządu problemami bezpieczeństwa radiacyjnego.

- uaktualniono zadania Prezesa Agencji, uwzględniając zmiany, jakie zaszły w przepisach wydanych po 1986 r. oraz dodatkowe zadania nałożone w projektowanej ustawie,
- zrezygnowano z zapisu, który mówi (art.48 ust.1 obecnej ustawy), że w Agencji działa Zarząd: rozwiązanie dotychczasowe było krytykowane przez ekspertów opiniujących, na zlecenie Urzędu Rady Ministrów, przepisy dotyczące funkcjonowania urzędów centralnych i tworzonych w nich (przy nich) różnego rodzaju organizmów posiadających kompetencje pokrywające się z kompetencjami kierownika urzędu. Zachowano istnienie Rady do Spraw Atomistyki jako organu doradczego i opiniodawczego dla Prezesa Agencji.

13. Rozdział 14. Państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”:

- vide część B uzasadnienia.

14. Rozdział 15. Kary pieniężne:

- w 1997 r. wszedł w życie Kodeks karny, który uregulował odpowiedzialność za sprawy dotychczas objęte przepisami karnymi w art.62 ust 1i ust.2 ustawy Prawo atomowe. (Oznacza to utratę mocy obowiązującej tego artykułu (na mocy art.3 ustawy wprowadzającej Kodeks karny). Wprowadzenie kar pieniężnych zamiast dotychczasowych przepisów karnych w odniesieniu do pozostałych wykroczeń spowodowane jest ściślejszym powiązaniem „czasowym” wystąpienia nieprawidłowości i ukaraniem osoby za nie odpowiedzialnej. Zróżnicowanie wielkości kary pieniężnej uzależnione jest od „ciężaru gatunkowego” nieprawidłowości. W czasie kontroli przeprowadzanej przez Najwyższą Izbę Kontroli również inspektorzy NIK opowiadali się za wprowadzeniem kar pieniężnych.

B. Utworzenie państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej - „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”.

I. Odpady promieniotwórcze w Polsce.

1. Odpady promieniotwórcze powstają w wyniku stosowania radioizotopów w medycynie, przemyśle i badaniach naukowych, podczas produkcji otwartych i zamkniętych źródeł promieniowania oraz w toku eksploatacji reaktorów badawczych służących m. in. do produkcji radioizotopów. Odpady te występują zarówno w postaci ciekłej jak i stałej.
2. Wypalone paliwo jądrowe stanowi odrębną grupę materiałów promieniotwórczych, zaliczaną do odpadów wysokoaktywnych. Początkowa wysoka aktywność wypalonego paliwa i generowanie ciepła stwarzają konieczność magazynowania okresowego tego paliwa w przechowalnikach wodnych przed ich ostatecznym składowaniem lub przerobem. Wypalone paliwo jądrowe podczas całego procesu postępowania z nim jest materiałem jądrowym i wymaga odpowiedniego zabezpieczenia fizycznego.
3. Postępowanie z odpadami promieniotwórczymi obejmuje: odbiór, transport, przetwarzanie, przechowywanie (magazynowanie okresowe) i składowanie odpadów jak również budowę składowisk, monitoring środowiska w czasie eksploatacji i po zamknięciu oraz zamknięcie składowiska. Postępowanie to powinno być prowadzone w taki sposób, ażeby narażenie pracowników na promieniowanie jonizujące nie przekraczało ustalonych poziomów i nie powodowało żadnego wpływu na środowisko.
4. Powstające w Polsce w ciągu roku odpady promieniotwórcze, po odpowiednim przetworzeniu mającym na celu redukcję objętości i zestalenie, mają objętość 100 – 300 m³. Ponadto, dotychczasowa eksploatacja reaktorów badawczych spowodowała powstanie około 6000 elementów wypalonego paliwa jądrowego o różnym stopniu wzbogacenia.
5. Ponad 80% wszystkich odpadów odbieranych i przetwarzanych w Polsce pochodzi z wytwarzania izotopów na potrzeby medycyny i wykorzystania ich w medycynie. W latach 80-tych liczba zastosowań radioizotopów w diagnostyce i terapii medycznej wynosiła kilkaset tysięcy. Obecnie - z różnych powodów - liczba ta uległa zmniejszeniu. Dla porównania: za granicą wykorzystanie izotopów promieniotwórczych w medycynie jest wielokrotnie wyższe.

II. Obecny system organizacyjny postępowania z odpadami promieniotwórczymi w Polsce.

1. Za prawidłowe postępowanie z odpadami promieniotwórczymi odpowiedzialna jest, zgodnie z ustawą Prawo atomowe (Dz.U. nr 12 z 1986 r., poz. 70 ze zmianami) Państwowa Agencja Atomistyki. Natomiast wszelkie zagadnienia techniczne i technologiczne związane z odpadami realizowane są w Instytucie Energii Atomowej (w Zakładzie Doświadczalnym Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych - ZDUOP), nad którym nadzór sprawuje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki.
2. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, zgodnie z ww. ustawą, sprawuje kontrolę nad wykorzystaniem energii jądrowej z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, co związane jest z wydawaniem odpowiednich zezwoleń i kontrolą ich przestrzegania (w tym także dotyczących postępowania z odpadami promieniotwórczymi).
3. Z zasad określonych we „Wspólnej Konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi”, którą Polska podpisała i w stosunku do której został wszczęty proces ratyfikacyjny wynika, że konieczne jest „skuteczne zapewnienie niezależności funkcji organu kontrolującego z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej od innych funkcji związanych z postępowaniem z wypalonym paliwem jądrowym lub odpadami promieniotwórczymi”.
4. W Polsce, jak wynika to z p. 1 i 2, warunek ten nie jest spełniony (Prezes PAA jest organem nadzorującym Instytut Energii Atomowej i jednocześnie sprawuje nadzór z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej nad postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi prowadzonymi przez jeden z Zakładów IEA).

III. Proponowany system organizacyjny postępowania z odpadami promieniotwórczymi w Polsce

1. Obowiązkiem Państwa, wynikającym z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, jest stworzenie warunków niezbędnych dla prawidłowej gospodarki (postępowania) z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym powstającymi w wyniku wytwarzania i stosowania źródeł i materiałów promieniotwórczych.
2. Z podpisanych przez Polskę Konwencji (i z praktyki w Unii Europejskiej) wynika :
 - konieczność oddzielenia kompetencji nadzorczych od uprawnień do kontroli z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej (w przypadku polskim sprawowanej przez Prezesa PAA),

- potrzeba ciągłego zapewnienia warunków prawidłowego postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, a przede wszystkim w czasie ich składowania w ciągu setek lat,

Projekt ustawy przewiduje powołanie odpowiedniej instytucji mocno osadzonej w systemie jednostek organizacyjnych państwa lecz pozostającej poza strukturami Państwowej Agencji Atomistyki - przedsiębiorstwa użyteczności publicznej utworzonego na bazie Zakładu Doświadczalnego Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych Instytutu Energii Atomowej.

Działalność w zakresie postępowania z odpadami promieniotwórczymi charakteryzuje się następującymi właściwościami:

- nie jest działalnością zorientowaną wyłącznie na osiągnięcie zysku i zysk nie powinien stanowić kryterium oceny jej efektywności,
- z uwagi na potrzebę nieprzerwanego i ciągłego zapewnienia warunków prawidłowego „postępowania” działalność ta mieści się w sferze działalności o charakterze użyteczności publicznej obejmującej potrzebę całego Państwa Polskiego,
- niezależnie od zaistnienia kwalifikowanych przesłanek nieefektywności ekonomicznej uzasadniających likwidację podmiotu prowadzącego tę działalność albo nawet jego upadłości, działalność taka powinna być kontynuowana z uwagi na specyfikę jej przedmiotu,
- ryzyko związane z „postępowaniem” powoduje, że podmiot wykonujący takie czynności powinien podlegać szczególnemu nadzorowi sprawowanemu przez organy państwa i organy te powinny mieć zapewniony władczy wpływ na organizację, działanie, sposób wykorzystania środków publicznych oddanych podmiotowi prowadzącemu działalność oraz na bezpieczeństwo jej prowadzenia, co wynika z obowiązków przyjętych przez Polskę wobec organizacji międzynarodowych, przy czym właścicielskie kompetencje nadzorcze powinny zostać oddzielone od uprawnień do kontroli z punktu widzenia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- z uwagi na konieczność utrzymywania przez państwo i zapewnienia warunków „postępowania”, państwo powinno być zobligowane do współfinansowania działalności podmiotu zajmującego się „postępowaniem” na wypadek, gdyby podmiot taki nie mógł sam podjąć temu obowiązkowi.

Wskazane okoliczności dowodzą, że prowadzenie powyższej działalności nie powinno zostać zorganizowane w formy prawne zakładające osiągnięcie efektywnych ekonomicznie wyników. Z założenia tego wynika, że najwłaściwszą formą byłoby przedsiębiorstwo użyteczności publicznej.

- z przytoczonych powyżej powodów Zakład nie może podlegać uregulowaniom przyjętym dla przedsiębiorstw państwowych i musi być podporządkowany innym regulom (określonym w rozdziale 14) - dlatego w przepisach rozdziału 16 zaproponowano stosowne zapisy dostosowujące.

IV. Obecne zasady finansowania postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym.

Źródłami finansowania działalności ZDUOP są:

- środki finansowe uzyskane za usługi świadczone instytucjom, w których powstały odpady, przy czym odpłatność ta pokrywa tylko część faktycznych kosztów,
- dofinansowanie z budżetu państwa na podstawie § 1 ust. 1, pkt. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie rodzajów i zakresu działalności związanej z bezpiecznym wykorzystaniem energii atomowej dofinansowywanej z budżetu państwa oraz szczegółowych zasad i trybu jej dofinansowywania (DZ.U. Nr 131, poz. 661).

Udział środków budżetowych w kosztach bieżących działalności ZDUOP (odbiór odpadów, transport, przetwarzanie, magazynowanie okresowe i eksploatacja składowiska w Różanie) w latach 1995 - 1999 kształtował się następująco :

Rok	1995	1996	1997	1998	1999
%	64	52	50	54	57

Należy zaznaczyć, że do bieżących kosztów postępowaniem z odpadami dodatkowo dochodzą:

- opłaty (coroczne) na rzecz gminy Różan, na terenie której znajduje się eksploatowane Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych; zgodnie z art. 27b ust.1 i 2 ww. ustawy Prawo Atomowe „*Gminie, na terenie której znajduje się KSOP, przysługuje opłata z tytułu eksploatacji składowiska (...) wypłacana z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki. Opłatę ustala się w wysokości 200% dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości uzyskanych w roku poprzednim (...)*”.
- koszty poszukiwania lokalizacji nowego składowiska odpadów promieniotwórczych,
- monitoringu KSOP w Różanie oraz przygotowania zamknięcia tego składowiska,

a w przyszłości dojdą koszty budowy nowego składowiska oraz zamknięcia KSOP w Różanie i monitoringu składowiska po zamknięciu.

W latach 1961 - 82 usługi w zakresie unieszkodliwiania odpadów promieniotwórczych świadczone były całkowicie nieodpłatnie. Koszty tej działalności pokrywano ze środków otrzymywanych na statutową działalność Instytutu. Brak opłat za świadczone usługi powodował nieuzasadniony wzrost ilości odpadów (łącono odpady niepromieniotwórcze z promieniotwórczymi). Wprowadzenie zasad odpłatności, w początkowej fazie w wysokości 10% faktycznych kosztów, wpłynęło korzystnie na gospodarkę odpadami u ich wytwórców i wymusiło staranniejszą segregację odpadów a w konsekwencji zmniejszyło ilość powstających odpadów o połowę.

Postępowanie z wypalonym paliwem jądrowym dofinansowane (a praktycznie finansowane) jest z budżetu państwa na podstawie ww. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. W celu zachowania bezpieczeństwa konieczne będzie w ciągu najbliższych lat rozpoczęcie budowy suchego przechowalnika tego paliwa. Z dotychczas przeprowadzonych analiz uwzględniających aspekty bezpieczeństwa, finansową oraz techniczną wykonalność wynika, że najbardziej obiecującą opcją jest suchy przechowalnik wykorzystujący budynek oraz niektóre instalacje likwidowanego reaktora EWA. W roku 2000 powinien zostać rozpoczęty program inwestycyjny związany z budową tego przechowalnika.

- V. Proponowane zasady finansowania postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym.
1. W krajach Unii Europejskiej, w których istnieje energetyka jądrowa koszty postępowania z odpadami promieniotwórczymi uwzględniane są w kosztach energii elektrycznej. Drobni wytwórcy odpadów (medycyna, nauka) są w stanie ponieść koszty postępowania z wytwarzanymi przez nich odpadami - stanowiącymi małą część całości odpadów - gdyż jednostkowe koszty są odpowiednio niższe. W Portugalii i Danii (krajach bez energetyki jądrowej) postępowanie z odpadami jest dotowane przez państwo.
 2. W Polsce wobec braku energetyki jądrowej proponuje się, aby w okresie do roku 2010 dochodzić, poprzez stopniowe zmniejszanie dotacji budżetowej, do pełnej odpłatności „producentów” odpadów promieniotwórczych za bieżące koszty postępowania z odpadami (odbieranie od zakładów, przetwarzanie odpadów, transport do składowiska). Oznacza to zwiększenie w tym okresie opłat, uwzględniając przewidywany wzrost ilości składowanych odpadów w poszczególnych klasach odpadów w tym czasie. Powyższe nie dotyczy wypalonego paliwa z reaktorów jądrowych i odpadów powstałych w przyszłych

ewentualnych elektrowniach jądrowych. Z budżetu państwa pokrywane byłyby w dalszym ciągu koszty: eksploatacji (w tym opłata dla gminy) i zamknięcia składowiska w Różanie (wraz z monitoringiem środowiska), lokalizacji i budowy nowego składowiska oraz koszty stałe utrzymania tych składowisk, a także ochrona fizyczna składowiska i monitoring środowiska.

3. W przypadku powrotu do programu jądrowego i budowy elektrowni jądrowych, utworzony zostanie przez operatorów tych elektrowni i innych „producentów” odpadów specjalny fundusz, z którego pokrywane będą w całości koszty postępowania z odpadami promieniotwórczymi z wyłączeniem kosztów zamknięcia i monitoringu składowiska w Różanie.

VI. Skutki dla budżetu Państwa.

Powstanie Przedsiębiorstwa nie spowoduje wzrostu wydatków finansowych dla budżetu państwa, a w przyszłości koszty związane z postępowaniem z odpadami promieniotwórczymi będą stopniowo maleć, w roku 2010 budżet Państwa będzie jedynie finansować koszty związane ze składowaniem, co oznacza zmniejszenie wysokości dotychczasowej dotacji o ok. 50%.

- C. Ustawa obejmuje obszar regulacji zawarty w następujących umowach międzynarodowych wiążących Polskę i aktach prawnych Unii Europejskiej:
 - 1) Konwencja o wczesnym powiadamianiu o awarii jądrowej (Dz. U z 1988 r. Nr 31, poz.216),
 - 2) Konwencja o pomocy w przypadku awarii jądrowej (Dz.U. z 1988 r. Nr 31, poz.218),
 - 3) Konwencja o ochronie fizycznej materiałów jądrowych (Dz.U z 1989 r. Nr 17, poz.93),
 - 4) Konwencja o bezpieczeństwie jądrowym (Dz.U z 1992 r. Nr 42, poz.262),
 - 5) Wspólna Konwencja bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi i bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym (podpisana w październiku 1997 r. i został wszczęty proces jej ratyfikacji),
 - 6) dyrektywa Rady 96/29/Euratom z 13 maja 1996 r. ustalająca podstawowe normy bezpieczeństwa dotyczące ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności,
 - 7) dyrektywa Rady 90/641/Euratom z 4 grudnia 1990 r. w sprawie ochrony przed promieniowaniem pracowników kontraktowych narażonych na promieniowanie jonizujące podczas wykonywania prac w strefach kontrolowanych,
 - 8) dyrektywa Rady 89/618/Euratom z 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania ogółu ludności o przewidzianych do zastosowania środkach ochrony radiologicznej i o

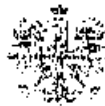
- koniecznych do podjęcia przez ludność działań w przypadku wystąpienia zagrożenia radiacyjnego,
- 9) rozporządzenie Rady (Euratom) 3954/87 z 22 grudnia 1987 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej (rozporządzenie nowelizujące 2218/89 z 18 lipca 1989),
 - 10) rozporządzenie Komisji (Euratom) 770/90 z 29 marca 1990 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności po awarii jądrowej lub jakimkolwiek innym zagrożeniu radiologicznym,
 - 11) rozporządzenie Komisji (Euratom) 944/89 z 12 kwietnia 1989 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych drugorzędnych produktów żywnościowych po awarii jądrowej lub radiacyjnej,
 - 12) rozporządzenie Rady (EWG) 2219/89 z 18 lipca 1989 r. w sprawie specjalnych warunków eksportu produktów żywnościowych i pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej,
 - 13) rozporządzenie Rady (EWG) 737/90 z 22 marca 1990 r. w sprawie warunków importu produktów rolnych z państw trzecich po awarii jądrowej w Czernobylu, (rozporządzenia Komisji (WE) 3034/94 z 13 grudnia 1994 r. i 727/97 z 24 kwietnia 1997 r. ustalające listę produktów, do których nie stosuje się rozp.737/90 oraz 686/95 z 28 marca 1985 r. rozszerzające rozp.737/90),
 - 14) dyrektywa Rady 92/3/Euratom z 3 lutego 1992 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych pomiędzy państwami członkowskimi oraz do i ze Wspólnoty,
 - 15) decyzja Komisji 93/552/Euratom z 1 października 1993 r. ustanawiająca standardowy dokument dla nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych, o których mowa w dyrektywie 92/3/Euratom,
 - 16) dyrektywa Rady 97/43/Euratom z 30 czerwca 1997 r. w sprawie ochrony osób przed zagrożeniem związanym z promieniowaniem jonizującym w odniesieniu do ekspozycji medycznych.

Zasady zawarte w powyższych aktach prawnych znalazły swoje odbicie bądź bezpośrednio w projekcie ustawy, bądź ich uregulowanie nastąpi w rozporządzeniach, które będą wydane na podstawie upoważnień ustawy. Projekt ustawy jest w pełni zgodny z przepisami UE.

D. Skutki finansowe:

1. Dodatkowo skutki finansowe dla budżetu państwa dotyczące utworzenia przedsiębiorstwa państwowego użyteczności publicznej wykazane zostały w części B uzasadnienia.

2. Wprowadzenie ustawy spowoduje zwiększenia wydatków z budżetu państwa, jednakże nie spowoduje zmniejszenia dochodów budżetu państwa. Zwiększenie wydatków wiąże się z podwyższeniem opłat dla gminy, na terenie której znajduje się Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych, jak również wprowadzenie opłaty po zamknięciu składowiska w wysokości 50% opłaty przysługującej w okresie eksploatacji. Opłaty poniesione w 1999 r. z tego tytułu eksploatacji składowiska wyniosły 850.000 zł -projekt zakłada dwukrotne ich zwiększenie w okresie eksploatacji składowiska.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
p.o. SEKRETARZA
Pawła Sameckiego
Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 5578 / 2000 DHP ink

Warszawa, 15.02.2000

Pan
Aleksander Poliszka
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy – Prawo atomowe, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy – Prawo atomowe (pismo nr RM-10-14-00), uprzejmie informując, że opinia o zgodności projektowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej została wyrażona pismem z dnia 25 stycznia 2000 r. (pismo nr Sekr.Min.PS/281/00/DIT-14). Zmiany wprowadzone do nowego tekstu projektu nie zmieniają konkluzji opinii o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

W załączniku przekazuję kopie ww. opinii.

Jednocześnie, w związku z zobowiązaniami związanymi z realizacją dostosowań ustawodawstwa polskiego do wymogów prawa wspólnotowego, pragnę podkreślić, że zgodnie z brzmieniem priorytetu 3.6.4.1 Narodowego Programu Przygotowań do Członkostwa, wejście w życie nowej ustawy – Prawo atomowe przewidziano na 2000 rok. Projekt ustawy – Prawo atomowe nie jest objęty wykazem projektów ustaw dostosowujących prawo polskie do prawa Unii Europejskiej przekazanych do Sejmu do uchwalenia do czerwca 2000 roku.

Z poważaniem

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jan Szluzak
Podsekretarz Stanu
W Ministerstwie Gospodarki

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
Samecki
PAWEŁ SAMECKI
p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. SEKRETARZA

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

RH-10-14-00
Sekr.Min.PS / 281 / 99 / DHP/oa

Warszawa, 25 STY 2000

Pan
Jerzy Niewodarski
Prezes Państwowej Agencji Atomistyki

Opinia o zgodności projektu ustawy prawo atomowe oraz projektów rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie:

- praktycznych sposobów ochrony pracowników zewnętrznych, narażonych na promieniowanie jonizujące podczas pracy na terenie kontrolowanym,
- podstawowych wymagań dla terenów kontrolowanych i nadzorowanych oraz warunków wykonywania pomiarów środowiska pracy,
- wartości poziomów interwencyjnych dla poszczególnych rodzajów działań interwencyjnych oraz poziomów zawartości substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych,

z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Prezencie,

W związku z przedłożonym projektem ustawy prawo atomowe (pismo nr P-PAA/DPO/565/1951/99), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

1. Projekt ustawy - prawo atomowe ma zastąpić obecnie obowiązującą ustawę z 10 kwietnia 1986 r. - Prawo atomowe.
2. Projekt ustawy rozszerza, w stosunku do obecnie obowiązującej ustawy, regulacje

dotyczące bezpieczeństwa obiektów jądrowych, ochrony radiologicznej. Projekt zawiera również, nieregulowane dotąd zagadnienia związane ze zdarzeniami radiacyjnymi

SEKRETARZ
7300-01-27
GAP 362/2000

URZĄD KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Al. Ujazdowskie 9,

00-918 Warszawa

tel. 694-75-42,

fax 625-03-80

wynikającymi z awarii w obiektach jądrowych lub zakładach stosujących źródła promieniowania jonizującego.

3. W prawie Unii Europejskiej zagadnienia objęte zakresem projektu regulują:

- Dyrektywa Rady 96/29/Euratom z 13 maja 1996 r. ustalająca podstawowe normy bezpieczeństwa dotyczące ochrony zdrowia przed promieniowaniem jonizującym pracowników i ogółu ludności.(Dz. Urz. WE nr L 159 z 29.06.96);
- Dyrektywa Rady 90/641/Euratom z 4 grudnia 1990 r. w sprawie ochrony przed promieniowaniem pracowników kontraktowych narażonych na promieniowanie jonizujące podczas wykonywania prac w strefach kontrolowanych (Dz. Urz. WE nr L 349 z 13.12.90);
- Dyrektywa Rady 89/619/Euratom z 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania ogółu ludności o przewidzianych do zastosowania środkach ochrony radiologicznej i o koniecznych do podjęcia przez ludność działaniach w przypadku wystąpienia zagrożenia radiacyjnego (Dz. Urz. WE nr L 357 z 7.12.90);
- Rozporządzenie Rady (Euratom) 3954/87 z 22 grudnia 1987 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej zmieniające rozporządzenie Rady 2218/89/ z 18 lipca 1989 r.(Dz. Urz. WE nr L 371 z 30.12.87);
- Rozporządzenie Komisji (Euratom) 770/90 z 29 marca 1990 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności po awarii jądrowej lub jakimkolwiek innym zagrożeniu radiologicznym (Dz. Urz. WE nr L 211 z 22.07.89);
- Rozporządzenie Komisji (Euratom) 944/89 z 12 kwietnia 1989 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych drugorzędnych produktów żywnościowych po awarii jądrowej lub radiacyjnej (Dz. Urz. WE nr L 101 z 13.04.89);
- Rozporządzenie Rady (EWG) 2219/89 z 18 lipca 1989 r. w sprawie specjalnych warunków eksportu produktów żywnościowych i pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej (Dz. Urz. WE nr L 211 z 22.07.89);
- Dyrektywa Rady 92/3/Euratom z 3 lutego 1992 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych pomiędzy państwami członkowskimi oraz do i ze Wspólnoty (Dz. Urz. WE nr L 35 z 12.02.92);
- Decyzja Komisji 93/552/Euratom z 1 października 1993 r. ustanawiająca standardowy dokument dla nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych, o których mowa w Dyrektywie 92/3/Euratom (Dz. Urz. WE nr L 268 z 29.10.93);
- Dyrektywa Rady 97/43/Euratom z 30 czerwca 1997 r. w sprawie ochrony osób przed zagrożeniem związanym z promieniowaniem jonizującym w odniesieniu do ekspozycji medycznych (Dz. Urz. WE L 180 z 9.07.97).

Zagadnienia objęte treścią projektu ustawy regulowane są również przez szereg konwencji międzynarodowych, których stronami są państwa członkowskie, ale które nie są formalnie częścią prawa Unii Europejskiej.

4. W rozdziale 1 projektu zawarto definicję pojęć ustawowych jak również zawarto przepisy dotyczące działań prowadzonych w warunkach zwiększonego promieniowania jonizującego oraz działań podejmowanych w przypadku zdarzeń radiacyjnych lub w przypadku długotrwałego narażenia związanego z następstwami zdarzenia radiacyjnego lub innej działalności.

Definicje zamieszczone w art. 3 projektu ustawy są zgodne z odpowiednimi definicjami stworzonymi na potrzeby poszczególnych Rozporządzeń oraz Dyrektyw prawa Unii Europejskiej, w tym w szczególności z art. 1 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom z 13 maja 1996 r. określającej podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony zdrowia pracowników oraz społeczeństwa przed zagrożeniem promieniowania jonizującego oraz art. 2 Dyrektywy Rady 92/3/Euratom z 3 lutego 1992 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych pomiędzy państwami członkowskimi oraz do i ze Wspólnoty.

5. Rozdział 2 projektu zawiera przepisy dotyczące udzielania zezwoleń w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Projekt ustawy wymienia przypadki, w których wymagane jest uzyskanie zezwolenia na określone w ustawie rodzaje działalności. Zakres czynności dla których wymagane jest zezwolenie pokrywa się z rodzajami aktywności, dla których prawo Unii Europejskiej, w tym art. 4 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom, ustanawia wymóg uzyskania zezwolenia.

6. W rozdziale 3 projektu zawarte zostały podstawowe zasady ochrony radiologicznej, w tym: konieczność uzasadnienia działalności związanej z promieniowaniem jonizującym, oraz obowiązek optymalizacji narażenia na promieniowanie jonizujące.

W art. 8 i 9 wprowadzona została zasada „optymalizacji”, zgodnie z którą liczba osób powinna być jak najmniejsza, a otrzymywane przez te osoby dawki promieniowania możliwie małe. Zasada ta zawarta jest w art. 6 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom.

Stosowne dawki graniczne promieniowania jonizującego zostaną ustalone w wydanym na podstawie art. 25 pkt. 1 rozporządzenia Rady Ministrów, wówczas też będzie możliwa pełniejsza ocena zgodności polskich rozwiązań z wymogami stawianymi przez prawo Unii Europejskiej, w tym w szczególności z art. 9 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom, zgodnie z którym limit efektywnej dawki dla narażonych pracowników będzie wynosił 100 millisieverts (mSv) w okresie pięciu lat, z maksymalną dawką 50 mSv w ciągu roku. Wspomniana wyżej Dyrektywa stwarza szczególne warunki ochronne dla młodocianych oraz kobiet ciężarnych i karmiących piersią. Rozróżnienie to powinno znaleźć się w przepisach wykonawczych do projektu ustawy ustalających limity napromieniowania. Już

teraz bowiem, w art. 19 projektu ustawy wyodrębniono zgodnie z Dyrektywą wspomnianą kategorię osób podlegających szczególnej ochronie.

W art. 16 projektu ustawy wprowadzony został obowiązek poddawania regularnej ocenie narażenie osoby w wyniku stosowania promieniowania jonizującego. Rozwiązanie to spełnia wymóg zawarty w art. 31 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom. Ponadto, zgodnie z treścią art. 17 i 18 projektu ustawy pracownicy zatrudnieni w warunkach, w których występuje promieniowanie jonizujące, ze względu na stopień narażenia, zostali podzieleni na dwie kategorie. Rozróżnienie to i płynące z niego konsekwencje profilaktyczne ujęte w ustawie, są w pełni zgodne z odpowiednimi regulacjami zawartymi w art. 21 – 30 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom. Ponadto zawarty w art. 18 projektu ustawy podział lokalizacji miejsc pracy (obszary kontrolowane i nadzorowane), również ma swój odpowiednik w art. 18- 20 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom.

W art. 19 i 20 projektu ustawy określone zostały zasady postępowania w warunkach szczególnych oraz podczas działań interwencyjnych. W sytuacjach takich dopuszczono, dla pracowników kategorii A, przekroczenie granicznej dawki promieniowania jonizującego. Rozwiązanie takie, obwarowane szeregiem dodatkowych wymogów formalnych, pozostaje w zgodzie z art. 12 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom mówiącym o specjalnym zezwoleniu na narażenie na działanie promieniowania przekraczającego limity dawek ustalonych zgodnie z art. 9 Dyrektywy.

W art. 29 sformułowane zostały również obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników w warunkach narażenia promieniowaniem. Zgodnie z wymogami zawartymi w Dyrektywie Rady 90/641/Euratom z 4 grudnia 1990 r. w sprawie praktycznej ochrony pracowników zewnętrznych, narażonych na promieniowanie jonizujące podczas pracy w terenie kontrolowanym, ustalony przez projekt ustawy poziom ochrony tzw. pracowników zewnętrznych jest równy poziomowi ochrony zagwarantowanemu dla pracowników zatrudnionych u pracodawcy na stałe.

Odnosząc się do załączonych do projektu ustawy projektów rozporządzeń Rady Ministrów:

- w sprawie praktycznych sposobów ochrony pracowników zewnętrznych, narażonych na promieniowanie jonizujące podczas pracy na terenie kontrolowanym;
- w sprawie określenia podstawowych wymagań dla terenów kontrolowanych i nadzorowanych oraz warunków wykonywania pomiarów kontrolnych środowiska pracy.

Należy stwierdzić, iż oba projekty rozporządzeń uzupełniają projekt ustawy o wymagane przez Dyrektywę Rady 90/641/Euratom oraz Dyrektywę Rady 96/29/Euratom zagadnienia, takie jak:

obowiązek przekazywania informacji do centralnego rejestru dawek, przekazywanie danych o pracowniku zewnętrznym zatrudnionym przez pracodawcę, zobowiązanie pracodawcy do zapewnienia pracownikowi koniecznego osobistego wyposażenia ochronnego, obowiązek prowadzenia pomiarów środowiska pracy ze względu na podział na tereny kontrolowane i nadzorowane.

W art. 30 zapewniona została szczególna ochrona pracowników zaliczonych do kategorii A, którzy narażeni są na otrzymanie wysokiej dawki promieniowania. Przepisy te spełniają wymogi art. 30 i 31 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom

7. W rozdziale 4 projektu ustawy zamieszczone zostały przepisy dotyczące wymagań stawianych obiektom jądrowym. Standardy w tej dziedzinie wyznaczają przede wszystkim umowy międzynarodowe, których Polska jest stroną w tym, Konwencja Bezpieczeństwa Jądrowego sporządzona w Wiedniu dnia 20 września 1994 r., która nie jest jednak prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy spełnia wyznaczone przez Konwencję wymogi.
8. Rozdział 5 projektu zawiera przepisy związane z materiałami jądrowymi. Polska ratyfikowała podstawową w tej materii Konwencję o ochronie fizycznej materiałów jądrowych otwartą do podpisu w Wiedniu i Nowym Yorku w dniu 3 marca 1980 r., której stronami są państwa członkowskie Unii Europejskiej.
9. W rozdziale 6 projektu określone zostały źródła promieniowania jonizującego. W art. 43 projektu ustawy wprowadzony został obowiązek prowadzenia kontroli i ewidencji źródeł promieniowania jonizującego oraz ewidencji stanu i ruchu źródeł promieniotwórczych. Przepis ten wypełnia wymóg zawarty w art. 23 Dyrektywy Rady 96/29/Euratom. Ponadto w art. 46 projektu ustawy znajduje się delegacja dla ministra właściwego do spraw zdrowia do wydania rozporządzenia określającego zasady bezpiecznej pracy z aparatami rentgenowskimi. Wydanie tego rozporządzenia pozwoli na dokładną ocenę zgodności polskich regulacji z wymogami Dyrektywy Rady 97/43/Euratom z dnia 30 czerwca 1997 r. dotyczącej ochrony sanitarnej ludności przed ryzykiem związanym z promieniowaniem jonizującym przy naświetlaniu dla celów medycznych.
10. W rozdziale 7 projektu ustawy zatytułowanym: „Odpady promieniotwórcze i wypalone paliwo jądrowe” stworzone zostały zasady postępowania z odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym. W dziedzinie tej państwa członkowskie stosują się do przepisów Wspólnej Konwencji bezpieczeństwa w postępowaniu z wypalonym paliwem jądrowym i bezpieczeństwa w postępowaniu z odpadami promieniotwórczymi, sporządzonej w Wiedniu dnia 5 września 1997 r. Obecnie, w Polsce trwa proces ratyfikacji wyżej wymienionej Konwencji. Ze względu na art. 91 ust 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przepisy Konwencji będą miały pierwszeństwo przed przepisami ustawy.
11. Rozdział 8 projektu ustawy zawiera przepisy dotyczące transportu oraz przewozu materiałów jądrowych, źródeł oraz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego. W stosunku do obecnego stanu prawnego w projekcie dodano przepisy dotyczące przewozu wspomnianych materiałów przez granicę. W art. 62 projektu ustawy

zawarty został wymóg uzyskania zezwolenia przez podmiot zamierzający dokonać przywozu z zagranicy lub wywozu za granicę materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych i urządzeń zawierających takie źródła, odpadów promieniotwórczych, wypalonego paliwa jądrowego. Rozwiązanie to jest zgodne z art. 4 - 8 Dyrektywy Rady 92/3/Euratom z 3 lutego 1992 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych pomiędzy państwami członkowskimi oraz do i ze Wspólnoty.

W art. 62 ust. 2 projektu ustawy zawarta została delegacja dla Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia warunków przywozu z zagranicy, wywozu za granicę oraz przewozu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych, urządzeń zawierających takie źródła oraz odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego. Wydanie tego aktu prawnego pozwoli na dokonanie oceny stopnia wdrożenia do prawa polskiego wymogów zawartych w Dyrektywie Rady 92/3/Euratom z 3 lutego 1992 r. w sprawie nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych pomiędzy państwami członkowskimi oraz do i ze Wspólnoty oraz Decyzji Komisji 93/552/Euratom z października 1993 r. ustanawiającej standardowy dokument dla nadzoru i kontroli przesyłek odpadów promieniotwórczych, o których mowa w dyrektywie 92/3/Euratom.

42. W rozdziale 9 projektu ustawy zamieszczone zostały przepisy dotyczące nadzoru i kontroli w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Wspomniane przepisy mają charakter kompetencyjny i pozostawione są państwom członkowskim do samodzielnego ukształtowania. Podobny charakter posiada większość przepisów zawartych w rozdziale 10 i 11. Jednakże w art. 89 zamieszczonym w rozdziale 10 znalazły się przepisy regulujące zagadnienie udzielania informacji w przypadku wystąpienia zdarzenia radiacyjnego. Wspomniane przepisy realizują wymogi zawarte w art. 6 Dyrektywy Rady 89/618/Euratom z 27 listopada 1989 r. w sprawie informowania ogółu ludności o przewidzianych do zastosowania środkach ochrony radiologicznej i o koniecznych do podjęcia przez ludność działaniach w przypadku wystąpienia zagrożenia radiacyjnego. Natomiast w art. 87 pkt 3 i 4 rozdziału 11 znalazła się delegacja do określenia przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, wartości poziomów interwencyjnych dla poszczególnych działań interwencyjnych oraz określenia poziomu zawartości substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych. Dołączony do projektu ustawy projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia wartości poziomów interwencyjnych dla poszczególnych działań interwencyjnych oraz określenia poziomu zawartości substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych ustala poziom skażeń żywności i pasz oraz wielkości dawek promieniowania jonizującego, które będą podstawą do podjęcia decyzji o wprowadzeniu, określonych w art. 90 projektu ustawy - prawo atomowe, działań interwencyjnych. W prawie Unii Europejskiej kwestie dotyczące

dopuszczalnej ilości substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia szczegółowo regulują następujące akty prawne:

Rozporządzenie Rady (Euratom) 3954/87 z 22 grudnia 1987 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej zmieniające rozporządzenie Rady 2218/89 z 18 lipca 1989 r.;

Rozporządzenie Komisji (Euratom) 770/90 z 29 marca 1990 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych żywności po awarii jądrowej lub jakiegokolwiek innym zagrożeniu radiologicznym;

Rozporządzenie Komisji (Euratom) 944/89 z 12 kwietnia 1989 r. ustalające maksymalne dopuszczalne poziomy skażeń promieniotwórczych drugorzędnych produktów żywnościowych po awarii jądrowej lub radiacyjnej.

Rozporządzenie Rady (EWG) 2219/89 z 18 lipca 1989 r. w sprawie specjalnych warunków eksportu produktów żywnościowych i pasz po awarii jądrowej lub radiacyjnej.

W Rozporządzeniu Komisji (Euratom) 770/90/Euratom ustanowione zostały maksymalne, dozwolone poziomy skażenia promieniotwórczego pasz po awarii jądrowej lub po innym zdarzeniu radiacyjnym. Określone są poziomy skażenia promieniotwórczego (cez - 134 i cez - 137) pasz gotowych do spożycia przez trzodę chlewną, drób, jagnięta, cielęta. W Rozporządzeniu Rady 3954/87/Euratom ustanowiono maksymalne dozwolone poziomo skażenia promieniotwórczego (np. izotopami sromtu, izotopami jodu, Cs-134, Cs-137) pasz i płynnych artykułów żywnościowych (w tym żywności dla dzieci, produktów mleczarskich oraz płynności artykułów żywnościowych) po awarii jądrowej lub po innym zdarzeniu radiacyjnym.

Rozporządzenie Komisji 944/89/Euratom ustala maksymalne, dozwolone poziomy skażenia promieniotwórczego mniej istotnych artykułów żywnościowych po awarii jądrowej lub po innym zdarzeniu radiacyjnym.

Wspomniane wyżej projektowane Rozporządzenie Rady Ministrów określa poziom zawartości Cs - 134 i Cs - 137 w produktach mleczarskich, produktach dla niemowląt oraz pozostałej żywności dopuszczonej do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych. Wartości poziomów interwencyjnych dla żywności i wody pitnej na wypadek zdarzenia radiacyjnego proponowane w projekcie rozporządzenia pokrywają się z wartościami zawartymi w w regulacjach wspólnotowych. Zbieżne są również wartości poziomów interwencyjnych dla pasz na wypadek zdarzenia radiacyjnego.

43. W rozdziale 12 zawarte zostały przepisy dotyczące odpowiedzialności za szkody jądrowe, dostosowujące prawo polskie przede wszystkim do wymogów zawartych w Konwencji Wiedeńskiej o odpowiedzialności za szkodę jądrową, której Polska jest stroną od roku 1990. Prawo Unii Europejskiej nie zawiera w tym względzie stosownych rozwiązań.

14. Zawarte w rozdziale 13 projektu ustawy przepisy określają uprawnienia Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki. Prawo Unii Europejskiej, w szeregu dyrektyw, zawiera ogólną regulację nakazującą powołanie kompetentnego organu wypełniającego zadania nałożone przez dyrektywy.
15. Projekt ustawy, w rozdziale 14 przewiduje powołanie przedsiębiorstwa użyteczności publicznej – „Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych”, którego zadaniem ma być nadzór nad prawidłową gospodarką odpadami promieniotwórczymi i paliwem jądrowym. Zagadnienie to nie jest objęte prawem Unii Europejskiej.
16. Zagadnienie kar pieniężnych, uregulowane w rozdziale 15, oraz treść rozdziału 16 nie są objęte zakresem prawa Unii Europejskiej.
17. Nowelizacja ustawy - prawo atomowe znalazła się w Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej wśród priorytetów przewidywanych do realizacji na lata 1998 – 2002.
18. W konkluzji stwierdzam, iż projekt ustawy prawo atomowe oraz projekty rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie:
- praktycznych sposobów ochrony pracowników zewnętrznych, narażonych na promieniowanie jonizujące podczas pracy na terenie kontrolowanym,
 - podstawowych wymagań dla terenów kontrolowanych i nadzorowanych oraz warunków wykonywania pomiarów środowiska pracy,
 - wartości poziomów interwencyjnych dla poszczególnych rodzajów działań interwencyjnych oraz poziomów zawartości substancji promieniotwórczych w żywności i paszach dopuszczonych do spożycia, obrotu, importu i eksportu po zdarzeniach radiacyjnych są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

prof. S. KRZYWIAK ZA
Komisję ds. Prawo Atomowe

S. Krzywiałk

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 16 lutego 2000 r.

Cena - 3,48 zł + 22% VAT

